

No : 11

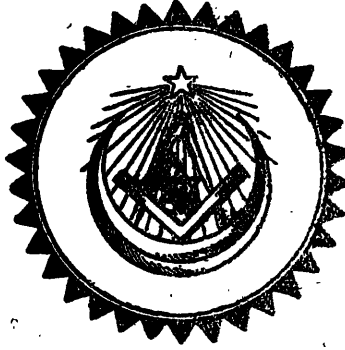
MAYIS — TEMMUZ

ÜÇÜNCÜ YIL

1933

Büyük Şark

Tevzi ve Müracaat Yeri : Beyoğlu, Nuruziya Sokağı No. 25
BÜYÜK ŞARK Neşriyat Dairesi

Yalnız Türk Yükseltme Cemiyeti azasına mahsus el yazılarını
ihtiva eder.

İSTANBUL

İçindekiler

	Sahifa
Toprak Çocuğuna	1
Mas.. İukta Sır	2
Siyasiyat Hakkında	5
Mas.. Tarihine bir nazar	10
Le Maçon dans la vie Profane	12
Was ist uns-die FM.	16
Vefa 25 yaşına girdi	18
Vefa için	27
Bü.. Meş.. Raporu	34
H.. Taşı yontmak	43
Mas.. Şuunu	47
F. Hulusi	
K. Şakir	
K. Nami	
H. Atif	
G. Fotyadis	
G. H. R.	
Ht.	
M. A. Haşmet	
Ht.	
R. Sadettin	
Ht.	

Küçük İlanlar:

Le Symbolisme

16 Rue Ernest - Renan - Paris. Pour l'abonnement (25 fr. par an) s'adresser au F.. Ed. Lebet, P. O. Box 44, Istanbul

LEYLİ

NEHARİ

Şişli Terakki Lisesi

Müdürü: Mehmet Ali Haşmet B.

Resmî mekteplere muadil olduğu Mf. Vekâletince tasdik edilmiş, 20 kişiden mürekkep bir maarif encümeninin himayesine mazhar, hiçbir maddî menfaat ve ticaret gayesi takip etmeyen bir hususî mekteptir.

Ana - İlk - Orta - Lise sınıfları, Fransızca - Almanca - İngilizce kursları, ayrı ayrı binalarda **Kız ve Erkek** talebeye mahsus leyli teşkilâtı mevcuttur. Müdüriyet: Nişantaşında Şakayık - Akkavak caddesinde Halil Rifat Pş. konağındadır. Her gün saat 10 dan 17 ye kadar talebe kayıt edilir.

Telefon: 42517.

Büyük Şark

Tevzi ve Müracaat Yeri : Beyoğlu, Nuruzıya Sokağı No. 25
BÜYÜK ŞARK Neşriyat Dairesi

TOPRAK ÇOCUĞUNA

Kendinden olur kendine yardım bu cihanda;

İnsan ne mukimdir ne müsafir bu mekânda.

Gök meyledecek arza murat ettiği anda.

Ey kardeşim ! artık ezeli Nura inan da,

Yüksek tut o fecrin ebedî aşkını canda.

Bir mâmelekin olsa da şahsî melekâtın;

Hemnev'ine medyundur o şahsiyeti zatın.

Düsturu, gönül birliğidir, feyzi hayatın.

Ey kardeşim ! artık ezeli Nura inan da,

Yüksek tut o fecrin ebedî aşkını canda.

Aşkın yaratır bir yuva, şefkât onu besler;

Bir neşvesidir her yuvanın sevgili sesler;

Dünyada geniş bir yuva özler bu nefesler.

Ey kardeşim ! artık ezeli Nura inan da,

Yüksek tut o fecrin ebedî aşkını canda.

Dünyada geniş bir yuva, yıldız gibi ruşen,

Firdevsi muhayyel gibi her bir yanı gülşen;

Ancak bu geniş sevgi eder hilkati hep şen.

Ey kardeşim ! artık ezeli Nura inan da,

Yüksek tut o fecrin ebedî aşkını canda.

Kardeş kanı dökmek sana züldür, sana şindir.

Var, düşküne el ver, gönül al, gözyaşı dindir;

Göklerdeki ahengi bu topraklara sindir.

Ey kardeşim ! artık ezeli Nura inan da,

Yüksek tut o fecrin ebedî aşkını canda.

Fuât Hülûsi (Vf.:)

MAS.: LUKTA SIR [*]

Az.: KK.:im,

Takdir edersiniz ki har.: hayatımızda da sır saklıyan, sırdaş dediğimiz insanları sever ve takdir ederiz. Har.: hayatta bile dostunuzdan ketum olmasını istersiniz. Halbuki KK.:im, samimî ve derdini söyleyecek vefakâr bir dostta malikiyet bu fanî ömrün en büyük bir mevhîbesi, bir bahtiyarlığıdır. Hakikî dostluk, bütün kuvvetlerin üstünde yaşar ve çok defa en büyük maddî bir kuvvetin yapamadığını yapar. İşte KK.:im, biz Mas.:lar, böyle hakikî bir dost olarak cemiyet hayatının, insanlık hayatının saadet ve kardeşlik binasını yapmak için burada toplanmış bulunuyoruz. Ketumiyetin zevki şuradadır: Herkesin vakıf olmadığı bir sırra agâh olanlar arasında yekdiğerine yaklaşmak ve biribirini sevmek hassası vardır. Dünyanın en eski bir cemiyeti olan Mas.:luğun asırlardanberi zaman ve mesafeleri kucaklıyarak heyeti içtimaiyede oynadığı hayırkâr rol bu ketumiyet sayesinde müessir olmuştur.

Mas.:luk çok eski bir cemiyet olmakla beraber hedefine vasil olamamıştır. Çünkü mefkûresi alemşümûldür; çünkü onun hedefi beşerin alâmına nihayet vermek, mağdurların göz yaşlarını dindirmek, zulüm ve taassubu gidermek, hayatı menfaat kovalamaktan ibaret zannedenleri yüksek ve manevî mefkûrelere, insanî mefhumlara bağlamak bütün insanlar arasında kardeşlik ve karşılıklı yardım hislerini tenmiye etmek, cehaletle mücadele etmek, sanat önlüğünü takarak sayın timsali olmaktır. İşte bu muazzam hadiseler, işler yaygara ile olamaz. KK.:im, sır saklamanın, ketumiyetin kudreti burada görülür. Büyük faidesi de büyük mefkûreye ulaşmak içindir.

Bütün mütefekkirlerin ve filozofların eserlerinde ketumiyet en mühim bir vasfı ahlâkî ve insanî olarak gösterilmektedir. Remizleri ve mabetlerde geçen hadiseleri, münakaşeleri ifşa etmek, tabirimi mazur görünüz, gayri ahlâkî, gayri insanî bir harekettir; ahda ve mefkûreye ihanettir.

[*] MUH.: ZUHAL Mah.:inin 18 Nisan 1933 tarihli celsesinde verilen Konferans.

Eski insanlar, sır önünde büyük bir heyecan hissederlerdi. Biz, asrî insanlar, bu büyük ve mukaddes heyecanı duymak hassasını günden güne kaybediyoruz ve bütün esrara vakıf olduğumuzu zannediyoruz. Halbuki ilmin, fennin bütün harikülâde terakkiyatına rağmen hâlâ sırlarla muhatız. Tabiate hakim olduğumuzu tasavvur ediyoruz; halbuki tabiate esiriz. Kelimelerle oynuyoruz ve kelimelerle eşyanın künhü mahiyetine vakıf olduğumuzu zannediyoruz. Takdir edersiniz ki her kelimenin itibarî olmaktan başka bir şey olmadığını ve binaenaleyh Mantık tesmiye olunan itibarî oyunun hiçbir vakit bizi marifete isal edemeyeceğini unutuyoruz. Halbuki KK'im, hayat ve tabiat bir nefes gibi önümüzdedir. Biz Mas.'ların vazifesi onu halle uğraşmaktır. Sevgili KK'im, bu remizler şekildir. Şekle agâh olmak demek, hiçbir vakit esasa vakıf olmak demek değildir.

KK'im, Mas.'luk esrareniz bir müessese değildir. Böyle olmakla beraber şekil ve remizlere ait olup gizli tutulması lâzım gelen şeylerden maada Mas.'luk, çok derin ve harikalarla mali yegâne sırra maliktir. Bu sır, insanların düşünmek kabiliyetleri olduğu zamandanberi vakıf olmak istedikleri bir sırdır. Bu da bizi ihata eden, bizi kâinata rapteden gizli bir şeydir.

KK'im, Ma.'luğun büyük sırrı üç esas üzerine müessesdir: Hikmet, Kuvvet, Güzellik. Hikmet hayatı sevkü idare eder. Kuvvet, feliyata geçmiş iyilik arzusudur. Güzellik ise Hikmet ve Kuvvetle kurulmuş Hayat Mabedine Sürur ve Ahengin muazzam tetevvücünü getirir. Sürur ve Aşk, Ruhun iki kanadıdır: Hikmet ve Kuvvetle Güzellik semasına uçulur.

Mas.'luğun büyük sırrı yeknazarda basit görünür. Halbuki bu müselleli kavramak için cesaret, azim ve fedakârlığa çok ihtiyaç vardır. Bu sırra vusul için hayatın önünde mütevacizane, lâkin azimkârane durmak, ölümü ümit ile karşılamak, hayatın ebedî tesirâtına göğüs germek, Toprağın parçası ve o büyük annenin oğlu olduğunu bilmek, her Güzelliğe gönül vermek lâzımdır. İşte bu kuvvetler bizi büyük sırra götürür.

KK'im, bir insanı Mas.' yapan şey, onun Mah.'e mensubiyeti değil, ancak seciyesinin ve zihniyetinin evsafıdır. Yani o insanın Hikmet, Kuvvet ve Güzellik noktai nazarlarından manen ve maddeten inkişafıdır.¹

Ey temiz Mas.: KK.:im, beşeriyetin acı günlerinde hep beraberce gözyaşlarımızı dökelim. Ancak o gözyaşlarında saadet günlerinin büyük ümidini bulabiliriz. Bu da sır mı? demiyelim. En cahil bir amelenin semaya bakması ile en yüksek bir âlimin semaya bakması arasında herhalde tasavvur edilemeyecek derecede fark vardır. Her ikisi de görür. Lâkin âlimin görüşündeki azameti tasavvur ediniz. İşte Mas.:luktaki başlıca vazifelerden birisi, insanları görür hale sokmaktır. Nurlu bir nazar esrarı hayata nüfuz eder.

KK.:im, bütün insanlar saadetin peşinde koşarlar. Mas.:larda aynı yolu takip ederler. Halbuki saadet yolunu bulanlar enderdir. Neden? Bu saadet denilen şey bu derece gizli midir? Hayır, KK.:im. Saadet aydınlık içinde, önümüzdedir. Herkes onu bulabilir.

İnsanlar saadeti hemcinslerinin zararında ararlar. Bu suretle bulduklarının saadet olmadığını anlayınca şaşırıp kalırlar ve bedbin olurlar. Hakikî saadet bütün insanlarla beraber gelir. Saadeti hakikiye, başkaları, yani insaniyet için yaşamak zevkidir. Aşkın büyük kanunu şudur : Başkalarına saadet vermekle saadet kazanacaksınız...

Hulâsa KK.:im, Mas.:lugun büyük sırrı ölü bir şey değil, sun'î hiç değil, hayal da değildir. Maksut olan şey, hakikatı, Sa.: Âz.: Kâ.:ı aramaktır. Fakat Sa.: Âz.: Kâ.: eski ve yeni dinlerin kana, intikama susamış Allahı değildir. Tanrı, insanın kendinde taşıdığı mefkûredir. Doğru, Güzel hakkında insan mefkûresinin irişebildiği şeydir.

Az.: ve faziletli KK.:im, bir fikir, bir iman taşıyalım. Sulh ve selâmet arıyalım. O vakit muhabbetin ve sulhun Allahı bizimle beraber olur....

Az.: KK.:im, dayandığımız o sert ve sarp hayat kayalıklarından etrafa baktığımız, hayat ve kâinatı her şeyden ve her vakitten ziyade mücerret ve bitaraf hislerle, ruhumuzla temaşa ve tetkik ettiğimiz zaman Feragatinefs'in hakikaten bütün kıymetlerin fevkinde bir fazilet olduğuna iman ederiz. Hayatı hariciye yalan ve muzlim, Cemiyeti Beşeriye mustarip, ve dâima aynı sistemler, ayrı ayrı unvanlar arkasına gizlenen şeyler, bu

ıstırabı teşdide devam ediyor. Bu ıstırabı dindirmek, bu zulmeti dağıtmak ve zavallı hayata biraz nur, biraz ziya katmak için uğraşanlara ne mutlu...

Az.: KK.:im, hayatımızın kısalığını ve her şeyin gözümüz önünde her gün göçtüğünü görüyoruz. Mas.:luk, muvakkat huzuzatın arkasından boş yere koşmak için değil, fikren tekâmül, manen teali için bir vasıtaadır. Vazife ve İyiliğin öğrenildiği bir mekteptir. Ebediyet, nihayetsiz bir zincir gibi satırların binihayeliğinde herbirimiz için açılır. Her mevcut bir halkadır ki önden ve arkadan müteferrik, fakat yekdiğerine karşı mütekeffil başka bir halkaya, başka bir hayata bağlıdır. Hal, mazinin neticesi ve istikbalin hazırlayıcısıdır. Hak ve adalet dünyada vardır. Biz Mas.:lar, beşeriyeti bilmübareze mazharı âdlü halâs etmeğe memuruz. Mücadele ve ıstırabatımızın mahiyeti azimesi insanlığı kurtaracaktır. Müştakı terakki olan bir ruha tevazu en güzel elbisedir. Bu kudret insanı kanaatkâr kılar, tehlikeli temayülâttan sakınır.

Ey Mas.: K.:im, ulvî gayende sebat et.. Sen bu âleme terbiye görmemiş kuvvetlerle doğdun. Burada hayattan hayata yükselmekle, tahsil ve terbiye ile tenevvür etmekle, ıstırap ile istifa etmekle ve her halde Mas.:luğun temiz yolunda en necip hasail iktisap etmekle mükellefsin. Vazifen, kendini islâh eylemek- ve KK.:inin kusurlarını da iyilikle, mülâyemetle islâh etmektir. Gayei hayat, haz ve zevk değil, sayü amel ve vazifeye merbuti-yettir. Gayemiz bu fanî toprak üzerinde bir sulh ve uhuvvet felsefesi yükseltmektir. Mefkûresine gönül veren bir Mas.: , bahtiyardır KK.:.im.

Kemal Şakir (Zh.:)

SIYASİYAT HAKKINDA BİR MÜLÂHAZA

Bir ideali tahakkuk ettirmek için kurulan bir toplantı, içtimaî ve siyasî bir teşekküldür. Meselâ ,devlet, millî ideali tahakkuk ettirmek gayesinden başka niçin kurulmuştur ?.. Millî ideal, zaman ve idealin sahibi olan milletin içtimaî nev'ine göre değişir. Denilebilir ki devlet, bizatihi siyasî bir teşekküldür. Bu

halde “siyasî”, san’atın, milletin bütün içtimâî müesseselerine de şamil olmak lâzım gelir. Hakikaten de öyledir; millet nasıl içtimâî bir teşekkül ise, devlet te bundan başka birşey değildir. Devlet, milleti bütün müesseselerile müşahhaslaştırır. Gerek içtimâî, gerekse iktisadî faaliyetleri, ve diğer devletlerle münasebetleridir ki devletin siyasetini teşkil eder.

Harsî maksatlarla kurulan toplantılar, içtimâî faaliyetleri muayyen bir ideale doğru yürütür. Bu da bir siyasettir. Meselâ ... Halkbilgisi Derneğini ele alalım : Bakılsa, bu cemiyetin siyasî sıfatile hiçbir alâkası görülemez. Fakat bu dernek, hükûmetin siyasî idealine uygun bir faaliyeti üzerine aldığı için, hükûmetten yalnız müsamaha değil, teşvik ve muavenet te görmüştür.

Görülüyor ki siyaset dediğimiz şey, izah ettiğimiz asıl manasile, muayyen bir milletin ideallerini tahakkuk ettirmeğe çalışan her türlü cemiyetin faaliyetlerini ihata eder. Ancak siyaset dendiği zaman bizde çok aşağı bir mana anlaşılır; çünkü bu siyaset, politikacılık manasına alınır. Halbuki politikacılık başka, siyaset başkadır....

Mas.: luk bir ideal uğruna doğmuştur. Mas.: luğu, bütün efsanelerinden tecrit ederek mütalâa edersek, onun da siyasî bir maksatla teşekkül etmiş olduğunu görürüz. Orta çağda, Avrupa’da Kilise, dinî duyguları alet edinenek, imtiyazlı sınıfla kendi zümresinin menfaatlarını temin etmekten başka birşey düşünmezdi. Kilise okadar muazzam kuvvetti ki, çok büyük âlimlerin ve feylesofların isyanlarını, zehir veya işkence ile bastırırdı. Halk ümmî bir kütleden ibaret olduğu için imtiyazlı sınıfları Allahın hakikaten mümtaz yarattığına ve Kilisenin Allahın vekili olduğuna inanır, gördüğü zulümlere tevekkülle katlanırdı.

Bir zaman geldi ki Kilise, hükümdarları da iradesi altında ezdi. Maddî kudret zevkini almış olan hükümdar, bu kudretten mahrum olmağı ağır buldu. Binaenaleyh Kiliseyi kendine âmir değil, belki iradesine hadim kılmak için fırsat gözetmekten geri durmadı. İlk Mas.: luk 14 üncü asırda, İngiltere kırıllarından ismini hatırlayamadığım birinin, Kilise tahakkümünü kırmak üzere yapıcı esnaf ocağının teşkilâtına müracaat etmesi suretile teşekkül etti. O vakit bütün esnafın kendilerine mahsus ayrı ayrı ocakları

vardı. Bizde de, hemen elli altmış sene evveline kadar bu türlü esnaf ocakları mevcuttu. Bizdeki bu ocaklar bile, birer tarik reisini pir ittihaz ederek, ortodoks âlimleri, yani “ehli zahir,, dedikleri hocaları beğenmeyen birer inzibatlı cemiyetten başka birşey olmamışlardı. Bunlar iktisadî birer teşekkül olduğu halde, millî siyasette her vakit mühim roller oynamışlardır.

İşte, ilk Mas.: luk böyle, bir kıralın kilise tahakkümüne karşı teşvik ettiği böyle bir teşekküldür. Onun içindir ki tarihte daima cehle, taassuba, istibdada karşı mücadele eden bir müessesese olarak, her memlekete hulûl etmeğe muvaffak olmuştur..

Halk, Mas.: luğu esrar dolu gizli bir cemiyet sanır; ona din aleyhtarlığı, din düşmanlığı isnat eder. Halbuki Mas.: olanlar bilir ki Mas.: lukta esrar denilen şey medlulleri vazih birtakım timsaller, Symbole'lerdir. Bu timsallerde dine, ahlâka aykırı hiçbir şey yoktur. Mas.: luk dinsizlik değildir. İskoçya R.:ine mensup olanlar bir “ Kâ .: U.: Mi .: rı ,, tanır. Bu tabir müminler için “Allah,, ise, (athé) için de bir mefkûredir. Bu dine mensup olan Mas.: luk “kelimenin bütün manasile mülhit olanları,, sinesine almaz. Bütün dinlere, mezheplere mensup olanlar, Mas.: luğun esas prensiplerine inanırlarsa, Mas.: olurlar. Mas.: mahfillerinde “din, münakaşaları olmaz,, demek, dinler arasında mukayeseleri istihdaf eden, ve binaenaleyh muhtelif din ve mezheplere mansup olanlar arasında uhuvvet prensipine muhalif olan münakaşalar memnudur, demektir.

Bunun gibi, Mas.: luğun siyaseti de, muhtelif siyasî akideli mensuplarını biribirine düşürmeyecek, belki bir milletin bütün unsurlarını birleştirecek bir siyasettir. Millî birliği bozacak her türlü siyasî münakaşaları nehyetmesi bundandır. Yoksa kendisi, bizatihi siyasî bir topluluk değildir, denemez. Bugün bile görüyoruz ki Mas.: luk, millî siyaseti eline alan zümrelerin prensiplerine muhalif bir teşekkül telâkki olunursa, memleketteki yaşama hakkı nezzolunur. Faşist İtalya'da hâlâ Mas.: lar varsa da, Mas.: luk teşkilâtı yoktur. Fâşist devlet, (Papa ile yaptığı anlaşma neticesinde lâyikliğin mürevvici olan) Mas.: luğu hududun dışarısına atmıştır...

Mutlakiyet devrinde Türkiyede hayli Türk Mas.: bulunduğu halde, ancak ecnebî Obediyanlarının himayesinde yaşaya-

biliyorlardır. Mutlak hükûmet Mas.:luğu kat'iyen hoş bir gözle göremezdi; fakat meşrutiyet, esas prensiplerini Mas.:luktan almış olduğu için, bir Türk Büyük Meş.:kının teşekkülüne müsaade etmiştir. Eğer 31 Mart 1909 ve 6 Mart 1920 darbei hükûmetleri muvaffak olsaydı Türk Mas.:luğu da, teşkilât itibarile, tarihte silinmiş bir iz bırakıp sönerdi.

Bugünkü vaziyete gelince, Türk Mas.:luğu, Halk Cümhuriyeti hükûmetince, Tesamühe mazhar olmuştur. Mas.:luğun esas umdelerile, yeni Türkiye hükûmetini kuran siyasî teşekkülün esas umdeleri arasında bir tebayün olsa, Türk Mas.:luğu muhakkak bir tehlikeye düşerdi.

Şimdi biri münhasıren siyasî, diğeri münhasıren beşerî olan iki teşekkülün esas prensiplerini karşılaştıralım:

“Teşkilâtı Esasiye, kanunumuzun “Türklerin Hukuku Ammesi,, faslında, 68 inci maddenin birinci fıkrası “ Her Türk hür doğar, hür yaşar,, , 69 üncü maddesi “Türkler kanun nazarında müsavi ve bilâistisna kanuna riayetle mükelliftirler; her türlü zümre, sınıf, aile ve fert imtiyazları mülga ve memnudur,, der.

Bu iki maddeye göre, “Türkiye Devleti,, teşkilâtı esasiye kanunu ile vatandaşlara hürriyet ve müsavâtı temin etmiş oluyor. Aynı kayıtlarla mukayyet olan hürriyet ve musavat umdeleri Mas.:luğun da üç esas umdesinden ikisini ihtiva ediyor. Şuhalde Mas.:luk, bu iki umde dahilinde hükûmetin zahir ve muavinidir.

Mas.:luğun üçüncü umdesi olan “Uhuvvet,, kelimesini Teşkilâtı Esasiye kanunumuzda görmiyoruz; çünkü vatandaşlar arasında uhuvvet, tabii bir haldir, bunu kanunla takyit etmeğe bir lüzum yoktur. Devlet beşerî uhuvveti gayet tabii görür. Fakat uhuvvet namına, beynelmilel siyasî münasebetler üzerine tesir icrasına müsaade etmez. Hükûmetin haricî siyaseti tetkik olunduğu vakit, ademi tecavüze, iyi komşuluk ve insanlık münasebetlerine uygun olduğu görülür. Binaenaleyh vatandaşlara hürriyet ve müsavâtı kanunla temin eden hükûmetin, beşerî uhuvvete muhalif olmayacağını tasdik etmek zarurî olur.

Mas.:luk, beşerî uhuvveti umde edindiği halde, millî menfa-

atleri istihkar edebilir mi? Kat'iyen edemez. Mas'uluk ta, beynelmilel muhadenetin mürevvici olduğu halde, millî bir teşekkül olmaktan kalmamıştır. Mas'uluk hem beynelmileldir, hem millîdir. Nitekim hükûmetimiz de beynelmilel beşerî aileden ayrı değildir. Fakat millîdir. Uhuvvet umdesinin tefsirinden anlaşıldı ki hükûmetimizle Mas'luğumuzun, esas umdeleri arasında zerre kadar tahalûf yoktur.

Kalıyor diğer esaslar. Bu meyanda milliyetçiliği ele alalım. Mas'ulukta milliyetçiliğe münafi birşey yoktur. Memleketimizde ecnebî OB : e müntesip Mah : lerin, Türk Büyük Meş : ina iltihakı için sarfedilen gayretler, milliyetçi bir mefkûrenin tesirileridir. Nasıl kendi hudutları dahilinde bir Fransız, bir Yunan Mas'luğu varsa, Türkiyemizde de bir Türk Mas'luğu vardır.

Hükûmetimizin prensiplerinden biri de lâayıklıktır. Bu umde, Mas'ulukta en kuvvetli bir yer tutar. Faransada din ile devlet işlerini ayıran siyaset, Mas'uluktan feyzalmıştı. Türk Mas'luğu da hükûmetin lâayıklığına tabiatile riayetkârdır....

Şu kısa tahlilden çıkan netice şu olabilir: Nazarî ve ilmî manada siyaset, Mas'luğun haricinde kalmış bir müessese değildir. Fakat Mas'uluk, kendi Mah : lerinde siyasetin bu umumî mahiyetine sadıktır; ferdî içtihatlardan doğan mütehalif siyasî akidelere hürmet etmekle beraber, sinesinde onlara yer vermez; hele zümrevî menfaatlerin mucip olduğu fırkacılıklara hiç müsaade etmez; çünkü onun asıl gayesi birleştiriciliktir. Nazarında sınıf ve zümre farkları yoktur. Hangi sınıfa, hangi zümreye mensup olursa olsun, her beşerî fert onunla kardeştir. Onun için Mah : lerde fırka siyaseti, günlük siyaset münakaşaları, yani politikacılık yapılmaz. Bu türlü münakaşalar, ayırıcı ve kin doğurucudur. Amma cihan siyasiyatını sırf ilmî ve objektif bir noktai nazarla mütalâa ve tahlil etmeğe ses çıkarmaz. Hissiyat karıştırılmamak şartile, her cihanşumul bahis Mas' : Ma : lerinde bir ilmî tetkik mevzuu olabilir.

Kâzım Nami (Sb.:)

MAS.: TARİH VE MAHİYETİNE BİR NAZAR

VI

Mas.: Sembolizmi

Sembol; bir şekil, bir işaret, herhangi maddî bir şeydir ki muayyen bir manaya delâlet eder. İptidai karınlardanberi insan kütleleri, fikirleri sembollerle ifade etmişlerdir. Bugün bile gerek umumî ve gerek hususî hayatta sembolizm mühim bir mevki ihraz etmektedir. Gelin ve güveyinin, muhabbet ve sadakat vaitleri birer yüzükle temsil olunur. Geline bizde tel, Avrupa'da limon çiçeği takarlar. Matemin de sembolleri vardır: siyah elbiseler, siyah eldivenler, siyah kenarlı kâğıtlar v. s.

Hergünkü hayatımız sembollerle doludur. Paralarımızın üzerlerindeki resimlerin herbiri bir fikri temsil eder. İçtimai hayattaki merasım ve eşkâl, muhtelif fikirlerin temsildir. Rümuzatın istimali bir tesadüf eseri değildir; İnsanın, mücerret mefhumları müspet ve maddî şeylerle ifade arzusundan doğmuştur. Bir sütun, hakikatte bir taş, tahta veya demir parçasıdır. Fakat sütunların, fırtınalara mukavemet ettiğini, ağır binaları taşıdığını gören insanlar bunu mukavemet ve salâbete sembol olarak almışlardır. Sembolizm ancak geniş bir muhayyile ile mümkündür. Basit, amelî düşünen insanlar sembollerde ancak maddî şekilleri görürler. Hayali geniş bir kimse ise daha derinlerini anlar. Siyah kenarlı bir mektup alan basit bir kimse onda ancak siyah hatları görür. Fakat hassas ve muhayyilesi geniş bir insan o mektubu yazanın elemi bizzat duyar. İşte semboller bu maksat için, hislerin, fikirlerin daha seri, daha kolay nakli için istimal olunur.

Fakat yanılmamalı, sembollere lüzumundan fazla bağlanmamalıdır. Çünkü bunlar birer vasıta, birer timsaldir. Esas, fikir, his ve ruhtur.

Mas.:luk rümuzatı orta bir zekânın anlayacağı derece basit olduğu kadar da yüksek zekâları alâkadar edecek derecede enteresandır. Fakat Mas.:luğu eşkâl ve merasimden ibaret zannedenler, ağacı kabuktan ibaret görenlere benzerler.

Dünya üzerindeki Mas'ıların hepsi, aynı sembollerle, ve aynı merasimi kullanamazlar. Bunun böyle olması bilhassa faidelidir. Çünkü ebedî olan Mas'ıluk ideali, Mas'ıluk fikridir. Bunların tarzı ifadesindeki tahalüfler tekâmülü gösterir. Mas'ıluk ta tekâmül etmede, esas fikirleri—zamana en münasip tarzda—ifade edecek rûmuzat kullanmaktadır. Mas'ıluk sembollerden daima istifade eder ve etmelidir; çünkü bir san'attır. Üstadı âzam Haberlin Mas'ıluk için “yaşamak san'atıdır,, diyor.

Mas'ıluk Ruhu

Mas'ıluk ruhu var mıdır? Mas'ıluk insanların ruhunda, fikrinde tebeddülât hasıl eder mi? Bunda şüphe yoktur. Fakat her şeyden evvel bilinmelidir ki Mas'ınu Mas'ı yapan t'ris değildir. T'ris hariciyi yeni bir muhite sokar; ona Mas'ıluk ruhunu elde edecek fırsatlar bahşeder. Haklar, vazifeler verir. Mas'ı ruhu t'ris ile elde edilmez. Yavaş yavaş kazanılır. Mütekâmil bir Mas'ı ruhu ile doğmuş hiçbir kimse yoktur. Bazıları Mas'ı luğu diğerlerinden daha çabuk kavrarlar. Yani istidatla doğarlar. Diğer san'atlar için de böyledir. Bazıları resim için büyük bir istidatla doğarlar. Biraz da taallüm ederlerse büyük ressam olurlar. Fakat yine bazıları vardır ki istidatsız doğarlar, beşikten mezara kadar Mas'ı. localarına devam etseler Mas'ı. olamazlar. Netekim istidatsız bir kimse de iyi musikişinas olamaz. Fakat gariptir ki istidatsız bir musikişinası büyük bir orkestrada bir dakika bile tutamadıkları halde istidatsız kimseler az çok bir müddet Mas'ılukta kalmakta ve ahengi umumiyi ihlâl etmektedirler. Mas'ıluk ta muazzam bir heyeti musikiyedir. Müsteit Mas'ıların alâtı fikriyelerinden doğan ahenktar şuleleri etrafa saçarlar. Acemî bir kemancı nasıl büyük bir konseri bozarsa esasen Mas'ı. olmağa istidadı olmıyanlar da bütün bu büyük ahengi ihlâl ederler.

Şuhalde kendi kendimize şu suali sorabiliriz :

“Bende Mas'ıluk ruhu var mı? Hayatım ve harekâtım bunu ispat ediyor mu?,,

Bu suale doğruca cevap vermek için Mas'ı. ruhunun bariz vasıflarını bilmemiz lâzım gelir.

1 — Mas.: tabîi bir insan olmağa çalışmalıdır. Kendine hakim olmalı, tabîi temayüllerini kontrol etmeli, velhasıl sinirlerinden ziyade fikrine, aklına tâbi olmalıdır. Fîndel diyor ki: “Mas.:luk etrafındakilere muhabbet, kardeş insanlara muavenet hisleri uyandırır. İnsanın ruhu, batıl fikirlerinin, menfaatlerinin esiri olmaktan kurtulur.,,

Hulâsa hakikî Mas.: ruhu insana kendini tanımak, nefesine hakim olmak ve ruhunu yükseltmeği öğretir.

2 — Hakikî Mas.: tolerandır. Mas.:luk hiçbir akide ve din telkin etmez. Hiçbir akidei siyasiye veya diniyenin kat’i olduğunu kabul eylemez. Her dine, her akideye her fikre hürmet eder.

Ancak bu suallere müspet cevap verebilenlerdir ki hakikî Mas.:durlar.

Hazım Atıf (Nc.:)

LE MAÇON DANS LA VIE PROFANE

I

Vous savez très cher et Vénérable Maître que, lors que vous m’aviez demandé de faire une conférence à la R.: L.: “Vedad,, j’ai beaucoup hésité avant d’accepter votre aimable invitation.

En effet, il arrive bien souvent qu’un frère, quel que soit son dévouement à la cause maçonnique, quelque grand que soit son désir de contribuer à l’œuvre que notre institution poursuit par les Conférences et les Causeries données en loge, se sente, de par les multiples soucis et tracas de la vie profane, fatigué, épuisé, vraiment incapable de produire quelque chose pouvant répondre à l’attente d’un auditoire de sélection.

Tel fut, en réalité, mon propre cas. C’est vous dire mes très chers Frères, combien ma tâche était lourde et pourquoi j’ai dû hésiter avant de prendre la parole, devant vous.

Or, le Vénérable Maître de ce Respectable Atelier a singulièrement facilité cette tâche en me demandant de faire une Conférence sur un sujet qui ne m’était pas étranger puisque

j'ai déjà eu l'occasion de le traiter sous une autre forme au cours d'une Tenue de la R. L. Etoile d'Orient, sujet qui sera toujours d'une actualité prenante.

Quel doit être le rôle du Maçon dans la vie profane ?

En effet, si j'ai dû reprendre ce sujet pour l'examiner sous toutes les phases qu'il puisse présenter, c'est que plus nous examinons l'aspect actuel du monde, plus nous nous rendons compte que les moments sont extraordinairement graves et critiques, demandant l'activité incessante de chacun de nous.

La grande guerre, a passé, il y a déjà plus de quatorze ans, après avoir ensanglanté le monde et accumulé des victimes sur des victimes, des morts sur des morts, après avoir apporté des bouleversements profonds dans la vie des peuples et des individus, après avoir provoqué un terrible déchaînement de passions, après avoir amené, dans tous les domaines de l'activité humaine, des perturbations uniques dans les annales de l'Histoire !

Jetons un regard autour de nous. Que voyons-nous ?

L'univers entier, se débattre dans le désarroi le plus complet.

La surproduction, ainsi que la diminution progressive des capacités de consommation dans tous les pays produire un chômage formidable, véritable fléau qui ronge les nations et qui risque de les faire périr, si l'on n'arrive pas à y remédier promptement.

Nous voyons, d'autre part, le Mensonge, l'Hypocrisie, la Ruse, pénétrer partout et supplanter la Vérité, la Franchise, la Droiture, en un mot les principes essentiels de la Justice et de la Morale.

Nous voyons le Trafic de la Chair et des Stupéfiants, la Criminalité, atteindre des proportions terrifiantes dans tous les pays. Et s'il est vrai que ces temps de pléthore de main-d'œuvre, d'insuffisance de salaires ont de beaucoup contribué à augmenter le mal, il faut, quand même, reconnaître que ce ne sont pas là les causes uniques de l'extension de ces fléaux.

Chez les uns, c'est le mauvais exemple, c'est la dépravation morale, sous toutes ses formes et toutes ses couleurs.

Chez les autres, c'est l'amour du confort, c'est la manie de jouir.

Descendons ensuite au fin fond de nous - mêmes .. Que constatons-nous ?

N'est-il pas vrai de dire que nous constatons un engourdissement de plus en plus accentué de nos facultés ?

Que nous vivons tous, un petit peu, au jour le jour, sans trop nous soucier du lendemain ?

Que notre Conscience devenant de plus en plus élastique, nous ne ressentons plus, comme autrefois, la force nécessaire pour résister à tout ce que la Morale la plus élémentaire répudierait au fond ?

Que, bien souvent, l'horizon de nos vues se limite au tableau de nos propres intérêts et que les exemples d'hommes modèles dans leur vie privée, dans leur vie sociale, dans leurs transactions, sont de plus en plus des cas rares à citer ?

Que dire encore de notre indifférence affectée, de notre défaut de sensibilité ? N'est-ce pas là, mes Frères, un tableau vraiment désolant, un spectacle vraiment décourageant ?

Et n'est-il pas vrai de dire que si nous voulons attentivement examiner les causes profondes de cette situation, nous trouverons, partout présent, l'Egoïsme sous toutes ses formes, comme aussi le désir de dominer et de paraître, sans considération des moyens employés ?

Plus nous approfondissons l'état de choses que nous venons de dépeindre, plus nous sommes amenés à admettre qu'au fond de toutes les crises que nous traversons, de la Crise Économique comme de la Crise Financière, de la Crise politique comme de la Crise Commerciale, nous devons rechercher la Crise de Conscience et de Confiance ! c'est-à-dire la Crise Morale.

Or, c'est à nous, Maçons, qu'incombe en grande partie la noble tâche d'affronter cette Crise qui menace de saper de fond en comble l'édifice social.

Nous ne sommes pas des surhommes et nous n'avons, certainement pas, la prétention de pouvoir résoudre cette crise sociale, cette crise de conscience par nos seuls efforts. Non !

mais ce qui est certain, c'est que si nous voulons vraiment rester fidèles au serment que chacun de nous a prêté le jour de son initiation, si nous voulons nous montrer dignes de nos prédécesseurs, nous ne devons pas nous révéler inférieurs à la tâche à accomplir au milieu de ce désarroi général, qui amène la démoralisation des consciences, l'énervement des cœurs, l'avilissement des caractères.

Au moment où des courants diamétralement opposés se disputent l'hégémonie du monde et risquent de provoquer des conflits dont les conséquences seraient incalculables, au moment où l'Univers entier se débat dans l'Incohérence, c'est à nous, plus qu'à toute autre Institution qu'incombe le devoir impérieux de le guider dans la voie du Salut.

La lutte à entreprendre sera rude et parfois ingrate. Elle comportera nécessairement des efforts inlassables. Elle exigera, bien souvent, des sacrifices très lourds. Elle nous réserve, peut-être, de tristes désillusions. Mais nous n'en devons pas moins apporter loyalement, sincèrement, notre pierre à l'Edifice à construire.

Il suffit que nous nous y prenions avec bonne foi et intelligence et, surtout, avec dévouement et abnégation.

Cet effort s'impose plus que jamais en ce moment où nos ennemis, quels qu'ils soient, profitant de l'esprit particulier que les nouvelles conditions économiques et sociales ont créé chez les peuples et chez les individus exploitant toutes les misères, toutes les souffrances, toutes les faiblesses humaines, cherchent à nous discréditer irrévocablement aux yeux du monde profane.

Reconnaissons, une fois pour toutes, que les belles paroles seules ne suffisent pas et qu'il est temps de passer à l'action.

Animés de l'esprit maçonnique que nous avons acquis dans nos temples et qui doit s'entendre par une fermeté de principes inébranlable, par un attachement sans bornes à tout ce qui est juste et vrai, par une tournure de pensées absolument objective, le front haut comme les anciens légionnaires romains au moment où il se rendaient à la bataille, descendons dans l'arène sociale, car c'est là qu'un champ d'action très vaste s'ouvre à nous, c'est là que doit se livrer le combat décisif.

Ce monde profane, qui, aujourd'hui, se débat dans la confusion et dans l'incertitude, tâchons de l'attirer vers nous et s'il est impossible de le gagner en entier, essayons au moins de le secouer, de le réconforter.

La Franc-Maçonnerie aurait, en effet, failli à son devoir si elle n'était pas à même de démontrer qu'elle continue, comme par le passé, à être le guide et le Flambeau de l'Humanité, le phare qui éclaire les esprits et que, après avoir combattu pour toutes les grandes réformes d'ordre économique... et sociale, elle est toujours en mesure, par une action tenace et continue : d'entraîner le monde vers un Idéal plus élevé.

Il est vrai que la Maçonnerie aussi fut surprise par la période d'après guerre, à laquelle elle était incomplètement et insuffisamment préparée, que sous l'influence d'une Moralité profane chancelante, elle s'est laissée entraîner par des courants contradictoires, qu'elle a un petit peu, marché en tâtonnant. Mais, il n'en reste pas moins vrai qu'elle reste, quand même, la plus merveilleuse des Institutions et la mieux organisée pour accomplir une Oeuvre de Salubrité Morale.

C'est cette œuvre-là que nous sommes appelés à réaliser. Comment y parviendrons-nous?

C'est en nous mêlant à toutes les manifestations de la Vie Sociale,

C'est en associant notre action à celle de tous les groupement et à toutes les œuvres de solidarité humaine,

C'est en prenant une large part dans la réalisation du programme d'élévation et de progrès des classes ouvrières,

C'est en coopérant efficacement à toutes les ligues et à toutes les Associations qui luttent contre les fléaux sociaux.

(à suivre)

Georges Fotiadis

WAS IST UNS DIE FREIMAUEREREI ?

Acuh mich hat zum heutigen Abend die Frage beschäftigt: was ist uns die FM., was soll, was kann sie uns sein!

Die Frage ist umso wichtiger, als ihre befriedigende Beant-

wortung uns nicht nur in unserem Maurertum bestärken, sondern uns auch die Wege weisen wird, die wir in unserer maurerisch-menschlichen Entwicklung gehen müssen. Wir dürfen uns nicht verhehlen, dass die Kriegsfolgen und die schwierigen wirtschaftlichen Verhältnisse die Menschheit, und in ihr unsere Brüder und uns selbst feinhöriger und kritischer gemacht haben, und dass unsere K.K. schon recht triftige und einleuchtende Gründe für sich geltend machen muss, wenn sie vor dem Urteil der Feindseligkeit und, was vielleicht noch schwieriger ist, vor dem Urteil der Gleichgültigkeit bestehen soll.

Ich möchte mir die FM. als eine Schule des Wissens um das Leben wünschen, in der wir zur Überzeugung gelangen, dass der Geist stärker ist als der Stoff, dass die tiefere Einsicht über die Unrast und die Unlust den Sieg davonträgt, dass nicht das, das Wichtige ist, was uns wiederfährt, sondern das wie wir es erleben und überwinden. Die FM. muss, so glaube ich, jedem ihrer Jünger die Einsicht vermitteln, dass der Wille, das gewollte und bewusste Streben den Menschen ausfüllen kann, dass aber nicht der Abschluss eines Strebens, d.h. sein Erfolg, der mehr oder minder problematisch sein könnte, das Treibende und Wertvolle im Leben des denkenden Menschen ist, sondern nur das Streben an und für sich. In dieser Tatsache liegt der Segen aller Arbeit, welcher Art sie auch sei. Mit diesem Wissen um den Wert des Strebens als solchen besitzen wir einen Talisman gegen einen der schlechtesten Berater des Menschen, gegen den Müssiggang, die Langeweile, die in uns die lebendigen und bejahenden Kräfte lähmen und zu vernichten drohen. Dabei brauchen wir unsere Beschäftigung durchaus nicht droben, in den Woiken oder, wie es so schön heisst, auf der Menschheit Höhen zu suchen, bleiben wir nur ruhig mit beiden Füßen auf der Erde, haben wir nur den rechten Willen, zu wirken, und wir werden mit Verwunderung feststellen, wie viel noch zu tun übrig bleibt, selbst wenn wir noch so eifrig am Werke sind. Und das Erfassen vieler kleiner Dinge wird zusammen doch ein erfreuliches und nicht zu verachtendes Ganzes ergeben.

Dies wäre das Positive, das wir anstreben sollten.

Lassen Sie mich auch vom Negativen etwas sagen. Als solches betrachte ich für die gesamte FM. vor allem zwei Dinge: die Phrase, und das, woraus sich auf die Dauer die Phrase unfehlbar ergeben wird, die Routine. Diese beiden Fremdwörter bedeuten, in deutliches Deutsch übersetzt, die "Redensart,, und die "geschäftsmässige Gewadtheit,,. Die Begriffe besagen schon, dass sie in unseren Tempeln nicht anzutreffen sein sollten. Das, was wir sagen, muss immer wahr sein, was wir tun, muss immer durchdacht sein; in unseren Tempeln und zwischen uns darf kein Wort, lediglich um seiner selbst willen, gesprochen werden, keine Form darf bei uns bestehen nur um der Form willen, denn ein solches Wort, eine solche Form wäre hohl. Wenn wir sie überhand nehmen lassen, laufen wir Gefahr, manche unserer Br. und vielleicht nicht die schlechtesten aus unseren Reihen zu verlieren, wie es gewissen Glaubensgemeinschaften ergeht, die in der Verknöcherung ihrer Riten das Sehnen ihrer Anhänger nach Klarheit und Wahrheit nicht mehr zu stillen vermögen.

So lautet denn unser Ziel für das neue wie für alle vergangenen und künftigen Jahre:

Klarheit in unserem Denken, daraus folgend: Erkenntnis unserer selbst und als schönstes Ergebnis: das maurerische Gesinnung entspringende Wirken!

Inst. 24. 1. 1933

R. (St.:)

VEFA 25 YAŞINA GİRDİ

29 - haziran - 1933 perşembe günü akşamı saat 19 da fevkalâde surette toplanan Muh. Vefa Mah.'i 25 inci yıl dönümünü kutlulamak üzere bir Gümüş Bayramı ihtifali tertip etmişti. Mab.'t akasya dalları ve kırmızı - beyaz karanfillerle süslenmiş ve sütunlar baştan aşağı siyah elbise giyinmiş KK. le bezenmişti.

Mutat. teşrifat dairesinde ziyaretçi KK.: içeri alındıktan sonra İstanbul'da ve taşrada bulunan Muh. Mah. lerimizin

murahhas heyetleri merasimle kabul edilmiştir. Üs.:ı Muh-
remlerden Salim Ahmet (Muhibbanı Hürriyet) Yusuf Ziya
(Aydın) Luat (Rönesans), Tıngıryan, (Vedat), Baha Lutfi (Se-
lâmet), Mecdi (Necat), Psalti (Revey), Alfandari (Akasya),
Landştayn (İstanbul) bizzat hazır bulunmuşlar ve İstanbul
vadisinde çalışan diğer hemşire Mah.:ler de bilâistisna birer
murahhs heyet ile bu ihtifale iştirak etmişlerdir. İzmir Mah.: le-
rimizden Ege ile Ehram birer tebrikname göndermişler; Güneş,
Satürn, Merih, Zuhâl Muh.: Mah.: leri kendilerini murahhas-
ları Dr. Arif, Dr. Ali Rifat, Muhiddin Osman, Rasih, Dr. Ferit
İbrahim KK.: ve keza Cumhuriyet (Ankara), Işık (Samsun)
Muh.: Mah.: leri de murahhasları Cevdet Hamdi ve Cevat
BB.: tarafından temsil ettirmişlerdir. Nilüfer (Bursa)
Muh.: Mah.: i muhterem Üs.: ı Safvet Yılmaz B.: bizzat mera-
simi şereflendirmiştir. Bundan sonra yüksek Kârg.:ların reisleri
ve murahhas heyetleri, Yüksek Heyet namına teşrif eden A.: Ha.:
A.: Kaymakamı Dr. Nurettin Ramih, Necmettin, İsmail Ratip,
Kenan Ömer, İsmail Hurşit Üs.:lar, Sabık Üs.: A.: Mim Kemal
ve başta Üs.: Az.: Mustafa Hakkı ve muavin Raşit BB.:
olduğu halde Osman Fehmi, Feridun, Ali Galip, Kraloviç ve
Ferit Aseo BB.: den mürekkep Büyük Meş.: murahhasları
Şarkı şereflendirmişlerdir.

Üs.: ı Muh.: Muhiddin Celâl B.: Şarkı ve sütunları² bezeyen
muhterem murahhas ve ziynretçi KK.: i saygı ile selâmladıktan
sonra şu hitabeyi irat etmiştir:

«Dün 24 üncü yılını kapayarak bugün 25 inci çalışma yılına
giren Muh.: (Vefa) Mah.: i 28 Haziran 1909 tarihli patente
ile kurulmuştur. Çalışma devrelerinin Kânunuevvellerin 28 inden
sonra başlamakta olmasına göre, şimdi iş başında gördüğünüz
25 inci muvazaflar heyeti müddetini bugün yarılamiş bulunuyor.
Onun içindir ki hem kurulma tarihini, hem çalışma ve intihap
devrelerini hesaba katarak gümüş bayramımızı bu yıl ve bugün
kutlulamayı en doğru bulduk...

Faniler için 25 yılın büyük bir kıymeti vardır. Afil eserler
için çeyrek asırlık bir ömür, oldukça uzundur. Lâkin başlangıcını
tarihin ta arkalarından alan, ülküsünü bitmez tükenmez asırla-
rın ötesine kadar iletcek olan Mas.:luk hayatında, sermediyet

yollarında bu kadarcık bir zamanın hiç te hükmü yoktur; ondan dolayı, (Vefa)nın doğduğundanberi neler yapabildiğinin, iyilik ve güzellik âleminde neler yaratabildiğinin uzun uzun hesabını vermek veya almak hatırlardan geçmemelidir. Zaten Mas.'luğun verimleri elle tutulabilen maddî şeyler değildir; bizim iş sahamız -tabir caiz ise- ledüniyattır. Mas.'luk ruhlar üzerinde işler, faydalı kabiliyetler, hakikat ve fazilet enerjileri yaratır. Bu, o demektir ki: Mas.'lar tarafından açılmış mektepler, hastaneler, iş evleri, öksüz yurtları arayanlar, Mas.'ların muvaffak oldukları ihtira ve keşifleri anlamak isteyenler inkisarı hayale oğrarlar; fakat Mas.'larda mütefekkirler, faziletliiler, ilim ve fen için, medeniyet ve terakki için hür düşünüp hür çalışan nurlu ve olgun kafalar, varlıklarını sevgiye vermiş erler arayanlar, aradıklarının yüzlercesini her devirde ve her yerde bulabilirler. (Vefa) Mah.'i de işte o aranılanlara kıymetli unsurlar ilâve etmiş bulunmakla kıvanabilir.

(Vefa) dan nur alanlar arasında haricî âlemin en selâhiyetli ve en hayırlı mevkilerini, kürsülerini faziletle başarmış büyükler vardır. (Vefa) dan nur alanlar arasında dahili âlemimizin kudret ve hakimiyet kaynaklarını hakkile idare etmiş yükseklere vardır. (Vefa) dan nur alanlar arasında mütalâası ve kanaati ilkönce mahfilimizde tebellür ve tecelli ettikten sonra- bütün Türk Mas.'-luğuna, bütün Türk ailesine mal edilmiş tam Mas.'lar vardır. Mahfilimiz işte bu KK.'ile iftihar edebilir.

KK.'im! Mas.'luk vakıa, öğrenmeği sevmez; lâkin herkese hakkını, her şeye kıymetini vermek te Mas.'lukta dahil bir icap olduğu için işaret ettiğim şahsiyetler ve varlıklar karşısında (Vefa)nın duyduğu hislere bütün hemşire Mah.'lerin de yürekten iştirak etmekte bulunduklarına eminim. Çünkü Mas.'luk anonimdir; Mas.'luk gayrişahsîdir: ne iyilik yapanın şahsı, ne de yapılan işten faide görenin şahsı bizce düşünülmez, elverir ki yapılan iş doğru, iyi ve güzel olsun; elverir ki o işle insanlığın selâmet ve saadeti istihdaf edilsin. (Vefa) lılar arasında buna muvaffak olmuşlar varsa -ki pek çoktur- şerefi Türk Mas.'luğunun şahsiyeti maneviyesine racidir.

Bununla beraber derhal itiraf etmelidir ki, içimize girip te

nura kavuşamayanlar, şahsî dilekleri uğrunda şahsiyyat intanları hummasile "hezeyan,, edenlere de, nadir de olsa, tesadüf olunmamış değildir. (Vefa) M.: i bu gibilerin yüzünden arasına sarsılmış, zaman zaman acılı ve acıklı günler yaşamıştır. Lâkin bu sarsıntıların bütün mahrumiyetleri o şahısların şahıslarını yalamış, yutmuş, (Vefa) nın manevî şahsiyeti, Türk Mas.: lüğünün şerefi o badirelerden daha dinç, daha sıhhatli olarak çıkmıştır.

Hakikaten yüksek ve cidden pek münevver Üs.:larımızdan Fuat Hulûsi Üs.:ımızın -tarihçemizde göreceğiniz- bir şiirlerinde :

"Gamla geçmiş kara günler de var amma ne zarar?
Her alınmış yara bir tasfiye ruha yarar.
Ben unuttum acı günlerde açılmış yaramı,
Aşkın ummanına verdim kaynayan muhtıramı,,

dedikleri gibi, hepimiz bugün yaralarımızı sevgi ile onaltmış bulunuyoruz. Artık (Vefa) Mah.:inin yekemel, yekruh bir K.: kütlesi olmaktan başka bir vasfı yoktur. (Vefa) yı kuranların ve bugüne yetiştirenlerin aziz hatırasını saygı ile andığımız şu sevinçli dakikalarda hiçbir yaramız sızlamıyor, o kadar müsterih ve o kadar da dilsadız..

Aziz KK.: im! Muh.: Mah.: imizin zabıtlarından çıkarılan kayıtlarla tertip ettiğimiz ve lûtfü kabulünüze arz ve takdim edeceğimiz tarihçede kâfi malûmat mevcut bulunduğu ve bahusus bazı Üs.:larımızın kıymetli ihtisas ve intibalarını ihtiva etmekte bulunması hasebile tarihçenin okunulacağına emin bulunduğum için, teessüsümüz ve bugünü ne yolda idrak ettiğimiz hakkında uzun sözlerle başınızı ağrıtmaktan sakınırım. Yalnız müsaade buyurursanız, bir iki belli başlı hadiseyi zikrile iktifa edeceğim:

Muhterem (Vefa) Mah.:i 5909 nur senesininin 28 haziranında teessüs etmiştir. Müessisler (Resne) Mah.:i Muh.:i azasından Nail Reşit, Tefvik, Nuri Nazif, Memduh, Şükrü Rıza, Çerçis, ve Malik BB.:dir. O sırada Şur.:i Âli teessüs etmekte, Meş.:i Âz.:ın tesisi düşünülmekte idi.

(Vefa) Meş.:i Âz.:ın temel taşlarını teşkil eden ve Türk hakimiyeti Mas.:niyesi altında kurulan ilk üç Mah.:den biridir. Patentimizi şükran marazında huzurunuzda okumak isterim....

Şu şahadetnamede tasrih edildiği üzere ilk Üs.ı Muh.imiz Nail Reşit B. dir. Bu muhterem üstadımız ilk beş devrede aynı makamda kalmışlardır. 1914 de Fuat Hulûsi üstadımız riyasete geçirilmiş ve müşarünileyh dört sene bu vazifeyi ifa etmiştir. 1918 de Ahmet Hakkı B. , 1919 da ikinci defa Nail Reşit B. , 1920 ve 1921 senelerinde tekrar Fuat Hulûsi B. , 1922 de müessislerden Memduh B. , Üs.ı Muh. oluyor, 1923 ve 1924 senelerinde yine Fuat Hulûsi B. , bu makama geçiyor. 1924 senesi sonlarında kendileri İstanbuldan ayrıldıklarından yerine Tefvik Hamdi B. intihap olunuyor. 1925 de Tahsin Hamdi B. , 1926 da dördüncü defa olarak Fuat Hulûsi B. , 1927, 1928, 1929 senelerinde mütevaliyen Sabri Mehmet B. , 1930 ve 1931 devrelerinde Mehmet Ali Haşmet B. Üs.ı Muh.likte bulunmuşlardır. Geçen sene Üs.ı Muh. Tahir Selâhaddin B. idi. Şu hale nazaran 24 devrede 9 BB. i muhteremimiz (Vefa) nın birinci çek. ini idare etmişlerdir. Cümlesinin kıymetli mesaisini şükranla anarak muvaffakiyetleri önünde hürmetle eğilirim.

25 inci sene vazifedarları henüz hizmet görüyorlar, geçirmeğe mecbur tutuldukları imtihan henüz neticelenmemiştir. İçlerinde benim gibi bir acizin de dahil bulunduğu bu heyet için de hayır dualarınızı dilerim.

*
* *

Muhterem Mah.imizin tesisinden bugüne kadar (254) BB. tekr. veya teb. i suretiyle (Vefa) K. lik zencirine dahil olmuştur. Bu zencirden koparak Meş.ı ebediye intikallerinden haber alabildiğimiz biraderlerin adedi 24 tür.

Bugün aramızda yokluklarını acı acı hissettığımız bu sevgili KK. ınimizin aziz hatıralarına hürmeten bir dakika sükût edilmesini teklif ederim.

(Vefa) nın faal azasının adedi (105) tir. Bunun 22 si taşrada bulunduklarından İstanbul vadisinde (83) BB. imiz mevcuttur. Bunların sekizi fahridir. Geriye kalan (140) BB. Meş.ı ebediye intikal, ana Mah. ine iltihak, diğer Mah. lere teb. i,

müstaî veya gayrimüntazam addi sûretlerinden birile matrikülümüzden çıkmışlarsa da her birinin kıymetli hatıralarını yadetmekteyiz. Bize gelenler arasında Fuat Hulûsî üstadımız gibi (9) sene bu Mahallî idare etmiş, hiçbir vakit nurunu esirgememiş olan KK.imiz mevcut olduğu gibi hemşire Mahallî muhteremeye tebîî edenler arasında bulunan (Cumhuriyet Yıldızı) Üs.ı muhteremi Yusuf Ziya, (Gençlik) Üs.ı muhteremi Emin Sait KK.imiz (Vefa) da tekr.ı edilmiş ve (İnkılâp) Üs.ı muhteremi Cevat Abdurrahim B. de bir ara (Vefa) sütunlarını tezyin etmiş Üs.ılarımızdandır. Gelenleri de, gidenleri de camiamız dahilinde kaldıkça aynı hürmet ve muhabbetle tekrım etmek (Vefa) da nur alanların sarsılmaz vazifelerindendir.

Hemşire Mahallî muhteremeye niensup Üs.ılarımızın ve KK.imizin bizlerden esirgemedikleri yardımların ve teveccühlerin şükranlarını en sevinçli günümüzde tekrarlamayı da borç biliyoruz. Mah.imizi huzurları ve ziyaretleriyle, nurları ve faziletleriyle, konferansları ve irşatlarıyla tenvir ve taltif edenler amil azamızdan fazladır. Ve biz bununla bîhakkın müftehiriz.

Bilhassa Büyük Üs.ımız Mim Kemal B.'in KK.imizin muvaffakiyetli ameliyeleri hayatlarını kurtarmak, faziletli konferanslarıyla bizleri tenvir ve irşat buyurmak hususundaki lûtfu muavenetlerinin cidden minnettariyız. Aynı suretle Mah.imizde ilmi konferanslarla bizleri faydalandıran Nurettin, Ali Rifat, Hüseyin Kenan, Abravanel BB.'e de derin şükranlarımızı sunarız.

Muhterem Mah.'lerin şahsiyeti maneviyelerinden, heyeti umumiyelerinden de birçok K. yardımları görmüşüzdür. Hele böyle bir tesanüdü davet eden, çok yüksek bir K.lik eserinin tezahürüne fırsat veren bir hadiseyi (Vefa) için olduğu kadar bütün Türk Mas.lugu için de tarihi bir ehemmiyeti haiz bulunması itibarile bilhassa tasrih etmek lüzumunu duyuyorum.

KK.'imden pekçokları bilirler ki, lokal bir zamanlar bir B. namına isticar edilir, her Mah. kiraya iştirak ederdi. Bu B., 1921 de, kira hissemizi vaktinde veremediğimiz için lokal ve kârg. kapılarının (Vefa) BB.'ine karşı kapamış hiçbirini içeriye almadı. Vakıa, o sırada hazinemiz bir kazaya uğradığından borçumuzu vermemiştik. Şur.ı Â. ve Meş.'in tesisi esna-

sında Vefalı bir B.'in 'bin altına yakın bir para sarfederek bir lokal tuttuğu ve bunu döşeyip dayadığı bilindiği halde Vefalıları, oğradıkları bu hal çok sızlattı. Bazı Üs.'ların himmetile(Vefa) ancak Heyeti Daimie odasında toplanabildi ve Mah.'lerin yardımını istedi. İşte o vakit Resne, Selâmet, Necât, Sebât, Etnal Doryan, Muhibbanı Hürriyet, Güneş ve Ziyayı Şark Mah.'leri Vefa yapısına binlerce tuğla gönderdiler. Mab.'din kapısı açıldı ve işte o gündür ki bugünkü lokâlin, bugünkü millî yapının da temelleri atılmış oldu. Eslâfımızın o muhterem Mab.'lere karşı candan eda ettikleri şükranları biz ahlâf ta minnetle tekrarlarız.

Aziz ve Sevgili KK.'rim! Tarihimizin hürmet sahifeleri zengin, şükran borçlarımız kabarıktır. Bugün yirmi beş yaşına girerken de tarihimizin ilk sahifeleri yine hürmet ve şükranla doluyor :

Davetimizi kabul ederek bizleri huzurları ile şeretlendiren yüksek ve büyük Üs.'lara, muhterem Kârg.' ve Mah.'lerin Muh.'. Üs.'. ve murahaslarına, muhterem ziyaretçi KK.'. lerimize karşı duyduğumuz samimi saygı ve sevgi yeni tarihimiz için çok hayırlı ve me's'ut bir başlangıç oluyor. Hepinize ayrı ayrı Mah.'im namına arzı şükran ederim.

Son söz olarak bir daha tekrar edeyim ki (Vefa) evlâdının şırası daima vefadır :

Hakka Vefa, Ahde Vefa, Sevgiye Vefa.»

* * *

Bundan sonra Vefanın 25 inci yıl dönümü hatırasını tespit için imal ettirilen gümüş madalyalardan birer tanesini Üs.'. Muh.'. Büyük Meş.'a, ikincisini Yüksek Heyete takdim etti ve ihtifalde hazır bulunan Vefanın sabık Üs.'. Muh.'. lerinden Nail Reşit, Memduh, Talisin Hamdi, Sabri Mehmet, Mehmet Ali Haşmet ve Tahir BB.'e bizzat verdikten ve sütünlarda bulunan Vefa BB.'ine de Teş.'. K.'elile tevzi ettirdikten sonra birer tanesini de Vefa ile aynı tarihte teessüs ederek Büyük Meş.'ımızın ilk direklerini teşkil etmiş olan Resne ve Muhibbanı Hurriyet Muh.'. Mah.'lerinin ilk Üs.'. Muh.'.leri olan Osman Fehmi B.'e bizzat ve rahatsızlığı dolayısı ile hazır bulunamayan Mehmet Ali

Baba Üs.:a da Muhibbanı Hürriyet Mah.:.inin lâhik Üs.:ı Muh.:.i Dr. Salim Ahmet B.:e tevdiân bilvasıta takdim etmiştir.

Bu sırada Üs.:ı muhterem, Vefanın teşebbüsü ile toplanan ve bu akşam nüvesi teşkil edilmiş olan ilk masonik orkestramızın Avrupa obediyanlarından celbolunan masonik parçalar çalacağını haber vermiş ve Ali Refik, Gıyas, Goldenberg, Selâhaddin, Mehmet Raşit ve daha iki KK.:ten mürekkep orkestra heyeti tarafından verilen müsamereli musikiye zevk ve lezzetle dinlenmiştir. Hitamında söz alan Vefanın ilk Üs.: Muh.:i ve müessisi Nail Reşit B.: ile yine Vefanın en eski azasından birinci Na.: Ahmet Müfit ve Vefanın fahrî azasından Servet Yesari BB.:ler Vefanın teessüsünden ve mütareke içinde geçirdiği tarihî hadiselerden bahsetmişlerdir.

Menafii Umumiye hakkında söz verilince Üs.:ı Âz.: Mustafa Hakkı B.: 25 sene müddetle bilâ fasla mesleğimizin terakki ve tealisine çalışan ve Türkiye Büyük Meş.:ının ilk direklerinden biri olan Vefa Mah.:i muhtereminin bir çeyrek asırlık mesaisinden sitayişle bahsederek Gümüş Bayramını candan kutlulmuş ve bu mübeccel günün hatırası şerefine yaptırılarak Büyük Meş.:a takdim edilen madalyadan dolayı Büyük Meş.: ve remzî Mah.:ler namına teşekkür etmiş ve diğer muhterem Mah.:lerimizin de hiç bir sekteye uğramaksızın Gümüş Bayramlarını tes'ide mazhar olmaları temenniyatını izhar eylemiştir.

Kendisinden sonra Yüksek Heyet namına söz alan A.: Ha.: Az.: kaymakamı Dr. Nurettin Ramih B.: şu hitabede bulunmuşlardır :

“Pek muhterem Üs.:ım ve Vefalı KK.:.im !

Bugün muhterem Mah.:iniz için ne büyük, ne nurlu bir bahtıyarlıktır ki: yirmi beş yıl gibi uzun ve devamlı, meşkûr bir çalışmanın “Gümüş Bayramını,, vefakâr KK.:.inizle birlikte tecvil ve tes'it ediyoruz.

Vefa Mah.:i muhteremi, nezih, müşfik kucagını KK.:.ine o kadar samimî olarak açmış ki, hepsini kendine vefakâr kılmıştır. Şair Vefa merhum “ Vefalı adem isteyen Vefalı adem olmalı,, demişti. Vefa Mah.:i bugün bu sözün canlı bir misalidir.

Bu Mahal'in Şarkından, muhterem Dr. Muhittin Celâl üstadım gibi metin ahlâklı Üs'ların fazilet ve insaniyet kaynağından fışkıran nurlar, temiz vicdanlarda makes buldukça yüzlerde başka, başka güzellikler, başka başka sevinçler beliriyor.

Pek muhterem Üs' dım ve Vefalı KK'im! Bugün ne kadar sevinç ve bahtiyarlık içinde iseniz biliniz ve emin olunuz ki, sizi tesis eden, sizlere ilk Mas'ı ye'ini ettiren, insaniyetin, faziletin perestişkâr ve vefakârı olmanız için bu Mah'ite ilk nur ve ziyayı yakan ve kapısını sizlere açan 33 ler Yüksek Heyeti de o kadar mesrur ve bahtiyardır.

Sizlerin mes'udiyet ve sevinçlerinizi tebrike gelen Yüksek Mas'ı luk erkânı ile ona mensup olan Kârg'lar kendi kendilerini de tebrik etmektedirler. Çüngü bu Gümüş Bayramınız Türkiye Mas'ı luğunun bir bayramıdır. Türkiye 33 ler Yüksek Heyeti ile Büyük Meş'ı da bu yirmi dört seneyi idrak etmiş ve yirmi beşinci yıla girmiştir. Binaenaleyh iki Yüksek Heyetin de birlikte ayrıca bir jübile ile Türk Mas'ı luğunu tes'it edeceğini ümit eder ve kendilerini davet ederim. Muhterem KK'lerim! Türkiye Mas'ı luğu yirmi dört senelik bir Mas'ı luk değildir. Onun bir mazisi vardır. O çok eskidir. Türkiye 33 ler Yüksek Heyeti 1861 de teessüs etmiş ve 1869 da Cenubi Amerika da Charleston Süprem Konseyi tarafından tasdik ve kabul olunmuştur; fakat o zaman büyük bir varlık, zaman icabı gösterememiş, gizli kalmış, ancak ilânı meşrutiyetle 1908 nihayetlerinde Mısır Şur'ı Âlisinden, Belçika Şur'ı Âlisine yazılan muharrerat ile Mısır Şur'ı Âlisinden kendisine 33 D'ı tevcih olunarak İstanbula gelen Prens Aziz Hasan B'ı tarafından 1762, 1786 senele-
rinde tanzim olunup 1875 te Lozanda tadil olunan beynelmilel Şu'yı Âliler kongresinde kabul olunan kavanini esasiye mucibince yeniden Türkiye 33 ler Yüksek Heyeti ve Türk Mas'ı luğu ihya edilmiştir.

33 ler Yüksek Heyeti teşekkülünü müteakip Vatan, Muhibbanı Hürriyet, Vefa, Şefak, Resne, İttihadı terakki hakikî muhipleri Mah'lerini tesis ederek İskoç kad'ı ve Mak'ı Ri'inin hamî ve nazımı olan Büyük Meş'ı tesis etmiş ve "Mavi Mas'ı luk,, denilen birden üç dereceye kadar remzî Mas'ı luğu onun idare ve yedi kudretine bir konkorda ile teslim etmiştir.

Büyük Meş'ın bugün birçok Mah'leri teşekkül etmiş ve aziz vatanın birçok yerlerinde yeni nurlar, feyizler doğmuştur.

Pek aziz ve muhterem Üs'im, Mah'lerin bu feyizli varlığını Yüksek Heyet ve Kârg'ları namına tebrik ederken Kâ. U. M'ından Mah'i Muh'inize ve bütün Türk Mas' luğuna uzun, temiz, nurlu ve insaniyete hadim olacak seneler temenni eylerim.

*
*

Neticede Vefa Mah'ı Muh'i evlâtlarından Ali Şevket B. tarafından yazılmış ve Süreyya B. tarafından da bestelenmiş olan (Vefa Marşı) orkestranın iştirakile bilcümle Vefa BB. i tarafından teganni edilerek mutat merasim dahilinde mesaiye nihayet verilmiştir. Aşağıda yeni salonda Vefa Mah'i muhteremi tarafından keşide edilen ziyafette bu tarihî gün çok nezih, çok neşeli bir surette teş'it edilmiş ve davetli KK. çok tatlı intibalarla lokaldan ayrılmışlardır.

Ht.

VEFA İÇİN

Sevgili ve saygıdeğer Üs'im,

VEFA'nın 25 inci yıldönümünü, bu büyük ve sevinçli bayramı kutlulamak için tertip ettiğiniz merasim münasebetile, birinci mat'kasını idare etmişler arasında Bulunmaklığım hasabile, duygularımı yazmamı bana da emir buyurdunuz Üs'im... Yirmi beş sene VEFA, yirmi beş sene Türk Mas' luğu demektir. Mübeccel müessesemizin sevgili milkimizde zihinlerin inkişafı, vicdanların tenviri, akidelerin tesamuh umdesine takribi hususunda gördüğü hizmetleri saymağa, bilmem ki, hacet var mı? Zaman zaman şarkında ve sütunlarında en yüksek ilim ve idare adamlarımızın yetiştiği bu muhterem Mab'din yüreklere sağtığı ilham, akıllara akıttığı nurun haricî âlemde yarattığı ışık, başka memleketlerde 250 senedenberi çalışarak hâlâ tamamilâ varılmıyan sevinçli bir mazhariyettir.

25 sene VEFA, 25 sene Türk Mas.:luğu.. Bugün bile Papa'nın tesir ve entrikaları altında kara bir taassuba doğru yürüyen garp âleminin gözlerini kamaştıracak kadar aydınlıklar yaratmıştır. Adem evlâtlarını birbirine düşüren, şuur ve vicdanlara kelepçe vuran dinî dogmatizmi, korumak ve yaşatmak vazifesile kendini mükellef tutan (Din Bekçiliklerini) kökünden kazıyarak düşünüş ve inanış tarzlarımızda bizi geniş bir hürriyete kavuşturmuş (lâayik zihniyet) benim görüşüme göre, Mas.:luğun bir yavrusudur. Son 25 sene içinde garbın bazı kara bulutlu iklimlerinde heder olmak vaziyetine düşen insanlığın bu güzel çocuğu, BÜYÜK TÜRK'ün güneşli ve feyizli topraklarında her gün biraz daha canlandı ve gürbüzleşti Üs.:ım.. (Türk Mas.:luğuna Vefa) gününü demek olan bu yıldönümünde, bu yavruyu elinden tutup yaşatan o büyük önlüklü ve önlüksüz Türk Mas.:larını saygı ve minnetle selâmlamak ihtisasatımın en önünde gelen duygularımdandır.

VEFA'nın 25 senelik tarihçesini tanzim etmek, 25 inci yıldönümünü tes'it etmek şerefi VEFA'nın en nezih, en halim evlâtlarından biri olan zati üstadanelerine nasip oldu.. Selis ve ince kaleminizle canlandırdığınız bu bir çeyrek asırlık mesainin ben 8 senesini yaşamış K.: lerinizdenim. Bunun için ihtisasatım bu zamana münhasır kalmak mecburiyetindedir.

Emrinizi alır almaz gözlerimi kapadım, hatıramı yokladım, nazarlarımı sekiz sene evveline çevirdim: Güzel bir mayıs günü, herkesin bağlara, bahçelere atıldığı bir zamanda ben sevgili Rehberimin delâleti ile Kara.: O.:ya girmiştim.. Mutat merasimden sonra gö.:lerimi açtığım zaman, niçin itiraf etmiyeyim, kendimi samimiyetten uzak. dedikodulu bir muhitte buldum. Menafii umumiye sözü sırasında, daha o gün, şahidi kaldığım manzara aradığımı burada bulacağım hususundaki ümidimi biraz bulutlandırmıştı. Aylarca Müpt.: sütununda yalnız dinleyici ve bekleyici vaziyetinde kaldım.. Zamanım geldiği halde Nafa.:mın tezyidine talip olmadım.. Gördüğüm ve tesbit ettiğim netice şu oldu : 1. — Burada ihtiras hüküm sürüyse. 2. — Burada gruplar ve tarafgirlikler vardır. 3. — Burada birbirlerini sevmek üzere toplanmış olmaları icap eden insanların karşılıklı riya ve kinleri seziliyor. 4. — Burada icabında ideali için hayatını fedaya rıza gösterenler arasında,

hayatını değil, bu müessesenin yükselmesi için lâzım ve lâbût olan maddî vesaiti temin maksadile alınan, aidatını bile - bir vazife olduğu halde - ödemekten kaçan vakti, hali yerinde Kodamanlar mevcuttur. 25 mayısta Tek.'s edildiğim zaman benden - bilâhare yaptığım tahkikattan anladım - asil harçlarla beraber bütün bir senelik aidat alındığı halde yedi ay sonra kânunusani bidayetinde yapılan intihap celsesine girmezden evvel, fazla olarak üç aylık aidat daha aldılar; evet, benden ve benim gibi Müpt.' BB.'den aldılar.. Halbuki yukarı çıkılınca borçlu Üs.'lar - intihabatı yapabilmek için - bir kararla gelmiş, geçmiş bütün borçlarını affettiler. Borçluların, borçların affi için ortaya atılan bir teklife ekseriyet temin etmeleri garibesi ilk defa burada manzurum oldu..

Bütün bu hercümerç ve dedikodu içinde hoşuma giden yegâne cihet muhtelif dinlere mensup vatan çocuklarının yan - yana oturuları ve bu noktadan aralarında bir fark görmeleri ciheti olmuştu.. Benden biraz evvel veya biraz sonra Mas.' olan bazı KK.' gibi, ben de burada kalmamağı düşündüm. Fakat insanî fikirlerin nemasına hadim bir müessese olarak tanıdığım Mas.'luğa hakikî mahiyetini bilmediğim halde sadakat yemini vermişken, ondan hemen uzaklaşmağa hakkım var mıydı? Hakikatın taharrisi bana düşen bir vazife değilmiydi?!. Sağıma, soluma sordum, Mas.'luk nedir, dedim? — Onu Üs.' olmayınca anlıyamazsın, terfi talebinde bulun, dediler.. Ve beni az zamanda Ref.' ve Üs.' ve bir sene sonra da İki.' Na.' yaptılar.. Artık bu sene borçlar affedilmedi.. Yalnız bizzarure taksite bağlanmakla iktifa edildi. VEFA'nın ilmî cephesi kuvvet buluyordu.. Muhtelif mevzular etrafında münakaşalı konferanslar tertip edilmekteydi. Üs.'ların ikaz ve irşatlarıle Mas.'luğun eski bir müessese olduğunu öğrendim.. Fakat bu eskiliği eski Mısra kadar götürerek Musanın Tekri.'nden bahsedenler oldu. Taribin ilmî bir surette mevcut olduğuna bile kani olmadığı bir din vazinin tekri.' edildiğini ilmî bir surette tesbit etmek imkânsızlığı aşikâr iken, böyle bir iddiada bulunmak işe biraz hayal karıştırmak demektir.. Bir müddet sonra, " GENÇLİK ", Mah.'i Muh.'inde büyük Alman şairi Lessing'ın Mas.' muhavereleri etrafında bir konferans verilmişti. Mas.'luğun mahiyetini anlamak

isteyen herkes boş saatlerinde bu muhavereleri okumalıdır. [*] Çünkü amelî hayatta Mas.: sıfatile müessir olabilmek için, ilkönce böyle eserlerden Mas.:luğun ruh ve mahiyetini kavramak icabeder. Bundan sonra ben de okudum ve öğrendim ki Mas.:luğun biri ezoterik yani derunî, batınî, dahilî mahiyeti; diğeri de ekzoterik yani zaman ve mekânla mukayyet haricî bir görünüş şekli vardır. Haricî görünüş, yani şekiller, semboller, işaretler, vesaire değişebilirler; yerlerini başka şekil ve sembollere terkedebilirler; muhtelif Büyük Localarda muhtelif tezahürler arzedebilirler ; hülâsa fanidirler . Fakat Mas .: luğun asıl özünü, tohumunu teşkil eden mahiyeti her yerde ve her zamanda aynıdır. Mas.:luğun bu tohumu insanlığa dışarıdan ilhamlarla ansızın verilmiş bir fikir değil, bilâkis bütün İnsanlık Varlığıyla derinden kaynamış ve beraber vücut bulmuş bir imandır; bir haldeki: daha İlk İnsan Mas.:luk özünü içinde sezmiz, vicdanında duymuş.. Hakka benzer olmak, Hakka yakın olmak dileğini, ahlâk ve din efsaneleri halinde haykırmıştır, denilebilir.

İşte, vaziyeti bu noktai nazardan görünce Mas.:luğu İsayâ, Musayâ, eski Mısırlılara değil, İlk İnsana kadar irca etmek mümkündür. Mas.:luk İlk İnsan ile, bütün insanlık varlığıyla başlanuş olunca da. ancak son insanın ortadan kalkmasile fena bulabilir.

Mas.:luğumuzun bu kadar kudretli ahlâkî bir kaynağı olunca onun maksat ve mahiyetini tarif ve izah etmek lâzun değil mi?. Nedir bu Mas.:luk!.. Bana bunu Üs.:larım söylemediler. Üs.: olursan anlarsın, dediler. Lessing'e de sormuşlar, o da şu cevabı vermiş:

“Öyle bir şey ki, onun ne olduğunu bilenler dahi, onu kâfi derecede vuzuhla anlatamazlar.,,

Bununla beraber Mas.:luğu kavrayabilmek için Lessing'in sözlerini dikkat ve teemmül ile takip ve tahlil etmek faydalı olur.

Büyük şair “Mas.:lar bu husuta susuyor ve maksalarını sözle anlatamıyorlarsa, şu halde cemiyetlerini nasıl genişletiyorlar?,, sualini sorduktan sonra hepimizi uzun uzadıya düşündürecek

[*] Konfransı veren Muhterem Emin Sait B.: «Ernst'le Falk» muhaveresini kudretli bir kalemle dilimize çevirmiş ve Muhterem GENÇLİK Mah.:ince bu eser bastırılmıştır. Kütüphanemizde mevcuttur.

bir cevap veriyor : Lâfla değil, filiyatla.. Onlar samimiyetlerine lâyık gördükleri iyi insanlarla görüşürler: onlara işlerini, fiillerini sezdirirler, keşfettirirler, gözle görmek kabil olduğu kadar gösterirler. Bu iyi insanlar, anırlar ki, bu fiiller semere veren, mükâfatlandıran ilâhî kıymette işlerdir.. Onlar da aynı işleri yaparlar ve böylelikle yek-amel, yek-nazar bir cemiyet vücuda gelmiş olur ki vazifesi İyiyi, Doğruyu, Güzeli aramak ve yaratmaktır.

Mas.'ların yaptığı işler yalnız güzel nutuklardan, âhenkli alkışlardan ibaret değildir. Aralarında caygir olan dostluk, hayırhahlık, karşılıklı hürmet ve itaat ve vatanlarına karşı derin bir merbutiyet ve sevgi haslatları diğer cemiyetlere mensup insanlarda da mevcuttur. Onların gizlice gösterişe kapılmaksızın işledikleri bir çok hayır ve hasenat vardır. Bir kısmı sokağa atılmış yeni doğmuş çocuklara mahsus binalar inşa ederler; diğer bir kısmı menafii umumiyeye hadim hayır cemiyetleri vücuda getirirler; bir takımı kız ve oğlan çocukların tahsil ve terbiyesine bakarlar; darülacezeler, himayeietfal müesseseleri kurarlar .. Fakat bütün bu işler Mas.'luğun Büyük İşi değil, terbiyetkâr mahiyetleri itibarile Mas.'lar tarafından ihtiyar olunan hasenat işleridir ki, insanları feragate, cömertliğe, insan evladına kıymet vermeğe alıştıırır. Teslim edilmelidir ki Mas.' olmıyan bir çok iyi yürekli insanlar dahi vardır ki, bu hayır işlerine canla, başla servet ve zamanlarını bağlamışlardır. Mas.'lar, aralarında birbirlerine yardım ediyorlarsa, her yerde ve her zamanda hiç ayırt etmeksizin düşmüş insanlara el uzatıyorlarsa. bunlar Mas.'luğun *ad extra* işleridir ki Mas.'ların içlerinde yaşayan insanî hislerin harice taşan tezahürleri demektir. Fakat asıl Gayevî Büyük İş namütenahi, yüksek ve ebedî Sevgi namına ihtiyar ve ifa olunan iştir ki, yalnız fertten ferde küçük mikyasta yapılan tesirler, iyilikler değil, kavimden kavme, milletten millete, dinden dine yapılan karşılıklı işlerin mubassalasıdır. Bu, milletlerin, dinlerin birbirlerine karşı hediye şeklinde verecekleri fedakârlık ve müsamaha telkinlerinin kuracağı emelpira mabettir.

Evet, çaresiz, dünyada bir çok iklimler, bir çok memleketler, bir çok milletler ve bir çok dinler var. Bunları

olduğu gibi teslim etmek lazım. Bunun önüne geçilemez. Hem de yer yüzünde yalnız bir din hükümrân olsaydı bile, yine bir san'atkâr, bir âlim, bir hukukçu ve bir hekim —kendi tecrübelerinin yardımıyla— ruh hakkında, ahret hakkında ve “Görünmiyen,” hakkında ayrı ayrı tasavvur ve telâkkilere sahip bulunacaktı. Eğer şimdiye kadar muhtelif milletler, muhtelif din mensupları birbirlerine insanî sevkitaîleri ile karşılıklı tavizler göstermemiş olsalardı, yanyana, bazan bitişik komşu halinde yaşamalarına imkân bulunur muydu? Bu insanî sevkitaîdir ki bir mütarekeyi mucip olmuştur. Fakat bu mütarekenin muhtelif dinler, muhtelif milletler arasında hakikî bir anlaşma, samimî bir kardeşlik sulhu ile tetevvüç etmesi arzu edilir şey değilmi? İşte bu, Mas.'ların özledikleri, kovaladıkları “Gayevî Büyük İş,”tir. Bunun tahakkuku emrinde, denilebilir ki, Mas.'luk adeta mukadderatın hiç durmadan işleyen, çalışan ve yaratan bir elidir.

Şüphe yoktur ki sevginin, ümidin yaratıcı sihri gözle adım adım takip edilemez. İnsanlar arasında fertten ferde, milletten millete, dinden dine işleyen bu ilâhî müessir, ağır fakat emin adımlarla ilerilemektedir. İşte Mas.'lar bu büyük işin yapıcılığını üzerine almış insanlardır.

Mas.'luğun gayevî işi kalpten kalbe yol açarak, milletleri birbirine yaklaştırarak, sevdirecek, karşılıklı fedakârlığa, tesamuha alıştırarak; fikirleri, vicdanları bağlayan zencirleri çözerek hakikî bir sulhu selâmet yuvası kurmaktır.

Lessing diyor ki: Mas.'ların hakikî işleri o kadar büyük, o kadar geniş ve uzağa bakar mahiyettedir ki, asırlar geçer de, yine “işte onlar bunları yaptılar!,” demek ve sayıp dökmek kabil olamaz.

Muhakkak ki dünyada görülen bütün iyi işleri yapan Mas.'luk ruhu olduğu gibi, şimdiden sonra da şahidi olmağı dilediğimiz iyiliklere çalışanlar yine Önlüklü ve Önlüksüz Mas.'lar olacaktır. Dünyanın her tarafında - Kilisenin mabudu namına - Mas.'luğu menetseler, localarını kapatsalar, yine ideal Mas.'luk iyi insanların kalbinde gizlice yaşar, büyür ve müessir olur. Taki o mukadder olan sulhu selâmet yuvası kurulmuş olsun. Onun içindir ki ilk insandan başlayan Mas.'luğun vazifesi son insana kadar sürecek özlü ve nurlu bir vazifedir.

İşte Muhterem Üs.'dım, yine VEFA'da nura kavuşmuş bir K.'imizin konferansından aldığım ilhamlarla tetkikatımı genişleterek yukarıda tespite çalıştığım imane vasıl olunca, VEFA'ya sadakatin ve mesaisini bu ideale sevk ve tevcih için çalışmanın benim için de - bir insan olmak haysiyetilevazife olduğunu düşünerek aranızda senelerdir beraber yaşadım. Mademki şekiller, çalışma tarzları zahirî ve arızî imiş.. Şu halde onları tadil ve ıslah etmek, hataları ortadan kaldırmak azim ve zaman ile mümkün olurdu. Vefa'mızın sıcak muhitinde elbirliği ile yaratılan zihniyetin müttefikkan sadır olan emri ve arzusu ile Birinci Matr.' yı elime aldığım zaman vicdanlar hakka, gönüller sevgiye o kadar müsait ve açık bulunuyordu ki, iki sene süren memuriyet müddetimde başlangıçta işaret ettiğim hataların büyük bir kısmı daha izâle edildi... yine elbirliğile Vefa'ya sevgi, iman ve feragat tohumları ekildi. Bunu Vefa'lı şairimiz İbrahim Sadi:

“VEFA kardeş kalbinden yapılmış bir binadır,

İbbediyete namzet, bekaya aşınadır.,,

vecizesile terennüm etti. VEFA, Mas.'luk idealine sadakat marasına alınınca 25 senelik Türk Mas.'luğu tesamüh ve lâyiklik sahasında Büyük İş'in tahakkuku yolunda yaptıklarını iftiharla hatırlayabilir.

Sekiz senelik ihtisasatım içinde mutena bir yer tutan bir tanesini daha arzetmeme müsaade buyurunuz, Üs.'.ım.. O duygu gözümü açtığım gündenberi karşımda sulhu sükûn ve büyük bir tevazu ve feragat içinde Vefanın Kâtipmuavinliğinden başlayarak her vazifesinde gösterdiği ehliyet ve ikdam ile, herkese ipzal ettiği alâka ve sevgi ile kardeşlerine “En iyi Mas.'. , nümunesi veren zatı üstadanelerine raci hayranlık ve takdir hisleridir. Benim ve benden evvel ve sonra gelen sevgili Üs.'.larımızın zamanlarımızda kendinizi geniş bir tevazu, sonsuz bir feragat ile silmesini bilen kıymetli Üs.'.dım!. VEFA'nın bu yirmibeşinci yıl dönümünün tepcil ve tes'idi duasını sizin temiz lisanınızdan, mübarek ağzınızdan dinlemek VEFA'lı KK.'.de Mas.'. idealine karşı yaşıyan rabita ve alâka duygularını kuvvetlendirmiştir.

İhtirasın, kinin, rıyanın artık giremeyeceği sıcak muhitinde

samimiyete, açık özlülüğe ve sevgiye susanmış KK. : yetiştirmek suretile Türk Mâs.:luğunun Büyük İşine taş ve harç taşımak Vefalıların şiarı olsun.. Hüzze!

Mehmet Ali Haşmet

BÜ.: Meş.: IN 1930 - 1933 DEVRESİ MESAI RAPORU

Muh.: ve sevgili.: KK.:

Umumî Heyetinizin teveccüh ve itimadı üzerine teşekkül etmiş bulunan Daimî Heyetiniz ilk önce Servet Yesari B.:in Üs.:ı Âz.:lığı altında 1 Ağustos 1930 dan 20 Teşrinievvel 1930 tarihine, sonra Mim Kemal B.:in BÜ.: Üs.:lığı ile 22 Nisan 1933 tarihine ve nihayet Mustafa Hakkı B.:in Üs.:ı Âz.:lığı ile de bugüne kadar vazifesini başarmağa çalışmış ve 1930 - 1933 devresinin hitamı münasebetile gerek Muh.: Heyetinizin ve gerek daimî heyetin mesaisi neticelerini bervechiâti arzı karar vermiştir :

Filhakika Türk Mâs.:luğunun bu devresi zarfında kayde şayan bazı hâdiseler ve vak'alar meydana geldiği gibi, arayı umumiye esası üzerine müesses olan cemiyetimizin faaliyetinde bütün Mas.:ların amel ve reylerinden istifade olunmasını ve kadroların gençleştirilmesini temin emelile bazı nizam maddeleri ilâveten kabul ve icra mevkîine vazedilmiştir.

Bu devre zarfında heyeti daimeniz 102 celse akdetmiştir ki, birer aylık yaz tatilleri hariç tutulursa, ayda lâakal vasatî olarak üç defa toplanmış olduğu anlaşılr. Heyeti Umumiyenizin rey ve kararına vabeste olan hususâtı hal ve fasl için de Heyeti aliyenizin üç senede 22 defa toplandığı zikre şayandır. Umumî nizamlarımızın tesbit ettiği asgarî hadlerden pek çok fazla içtimalar akdetmek suretile bu üç senelik BÜ.: Meş.: Heyetinin gösterdiği faaliyeti şu suretle hulâsa edilebilir:

Mecmua, Neşriyat ve Tab' işleri :

Şimdiye kadar yokluğu şiddetle göze çarpan Türk Mâs.:luğuna ve Mas.:larına mahsus bir bülten neşri heyeti daimenizin ilk içtimasında karar altına alınmış ve bilâhare (Büyük Şark) unvanı verilen bu mecmuanın sahibi imtiyaz ve yazı işleri mes'ul müdür-

lûgü Melmet Ali Haşmet B.'e havale edilmiştir. Üçüncü yılını hiçbir sekteye uğramaksızın ıkmal etmek üzere bulunan mecmuanız bugüne kadar 11 nüsha çıkararak KK.'in Mas.'nî okuma ve nurlanma ihtiyaçlarını tatmine gayret etmekte bulunmuştur. Mecmuamızın millî Mas.' lugumuzu ecnebi Mas.' teşekküllerine tanıtmak hususundaki hizmeti bilhassa kayde şayandır. İntişar eden her nüsha bizimle münasebette bulunan ve bize mecmualarını irsal eden bütün Avrupa ve Amerika obediyanlarına gönderilmektedir. Şimdiden mümasil Avrupa Mas.' mecmualarından hiç geri kalmadığına kani olduğumuz mecmuamızın devam ve inkişafında bütün KK.'in gösterdiği müzaheret ve bundan sonra ibraz edilecek muavenet ile daha mütekâmil bir şekilde intişara devam edeceğini ümit ederiz.

Diğer taraftan Türk harflerinin kabul edilmiş bulunması üzerine vaktile eski harflerle bastırılmış olan umumî nizamname ve ritüellerimizden ekserisi lisanca sadeleştirilerek yeniden bastırıldığı gibi, heyeti daimenizin mesai temenniyatını ve programını ihtiva eden Üs.'ı Âz.'ı Mim Kemal B.'in birkaç kıymetli hitabesi de tab' ve KK.'e tevzi edilmiştir.

Bu meyanda Bü.' Meş.'ın bilcümle evrak, ruzname ve zabıtlarının yeknasak bir surette Türk harflerile tutulması karargir olduğu gibi bu hususun bütün Mah.'lerde tatbik ve tamimi de temin olunmuştur.

Münasebatı Hariciye :

Münasebatta bulduğumuz ecnebi obediyanlar ile aramızda mevcut samimî rabitaların takviyesine çalışıldığı gibi, Alman Remzi Büyük Locası, Danimarka ve Bolivya Bü.' Mah.'leri ile de yeniden münasebet tesis edilmiş ve muhadenet kefilleri teati olunmuştur. Teessürle zikre şayandır ki Almanyada lâyük Mas.'luk aleyhine inkişaf eden cereyan, iki senelik kısa bir müddet zarfında 29 Mah.' açacak kadar parlak ve tam manasile Mas.'î bir faaliyet göstermiş olan Alman Remzi Büyük Locasının mesaisine nihayet vererek localarını uyutmasına sebebiyet vermiştir. Alman Mas.'lugunu Beynelmilel İttihada götürecek olan bu kıymetli rehberin az vakitte yine faaliyete geçmesi imkânlarının husul bulmasını candan temenni ederiz.

Müessis âzasından bulunduğumuz Beynelmilel Mas.: İttihadının 1930 Brüksel konvanına murahhas olarak izam edilen Üs.: Âz.: Servet Yesari B.:in Bü.: Meş.: namına orada vaki olan daveti üzerine, 1932 konvanının İstanbulda toplanması karargir olunca geçen Eylülün 5 - 10 nuncu günleri zarfında malumunuz olduğu gibi; İstanbula gelen 33 obediyanın murahhaslarının iştirakile, bilhassa bu husus için inşa ettirilmiş olan yeni salonumuzda, konvanın gayet nezih ve memnuniyeti mucip bir şekilde idaresine muvaffakiyet elvermiştir. Türk Mas.: luğunun ecnebî obediyanlara mensup KK.: e karşı gösterdiği alâka ve ananêvî Türk misafirperverliğinin yad ve tizkârı bilâ istisna bütün obediyanların gönderdikleri teşekkür levhaları ve telgraflarına inhisâr etmemiş, A. M. İ, Fransa Büyük Meş.: ve Büyük Locası, Belçika, Akasya, Sembolizm, İspanya, Yugoslavya ve Viyana Mas.: mecmualarında Fransa Büyük Locası Üs.: Âz.: Mareşal ve Kâ.: Â.: müteveffa Ceneral Viet, Gran Oriyan Üs.: Âz.: Grussiye ve murahhası Estep, Belçika Kâ.: âzamı Vanderlinden, İspanyalı Gerç ve Yugoslavyalı Tomiç BB.: ve sair Mas.: erkânı tarafından sayıfalarla medhiyeler yazılarak Türk Mas.: luğunun olgunluğu ve konvanın muvaffakiyeti medih ve sena edilmiştir.. Bunlardan Vanderlinden ve Gerç gibi tanınmış muharrirlerden olanlar memleketlerinin yevmî gazetelerinde müteaddit makale silsilesi neşrederek İnkılâbımızın hayırlı ve rehakâr işlerinden uzun uzadıya bahsetmek suretile Türk misafirperverliğinin cemilekâr ilhamlarından mülhem olarak memleketimizin ve Türklüğün tanınmasına hizmet etmişlerdir. Buna vesile ve fırsat verdiğinden dolayı Meş.: Âz.: ınız sevinç ve iftihar duyar.

Haricî münasebatımızın üç senelik devre zarfında gösterdiği inkişafı muhtasar bir surette arzederken Mas.: i konferanslar vermek üzere Yugoslavyaya seyahat etmekte bulunan Fransa Bü.: Meş.: Üs.: Âz.: larından Grussiye ve Sembolizm mecmuasının sahibi Osvalt Virt BB.: in de İstanbula davet edildiklerini ve buradaki Muh.: Mah.: lerimizde pek kıymetli konferanslarla umum K.: lerin istifadelerini mucip olduklarını hatırlatmak isteriz. Bilhassa Grussiye B.: le bu vesile ile yakından temasa imkân bulan Üs.: Âz.: Mim Kemal B.: le Raşit ve sair

münasebatı hariciye encümeni azâları, ileride zikri geçecek olan iki Fransız Mah.'inin Obediyansımıza iltihakları müzakeresine kapı açmışlar ve bu işin tahakkukuna zemin hazırlamışlardır.

6 Mayıs 1933 te teessüsünün yüzüncü yıl dönümünü idrak eden Belçika Bû.' Maş.'ının tes'it merasimine iştirak için bütün dünyada mevcut Obediyanslara gönderdiği daveti heyeti daimenizde kabul ederek, son konvanın İstanbulda toplanmış olması hasebile, bilvekalâ konvan ve bilasale heyeti murahhasamız reisi olan Üs.' Âz.' muavini Raşit B.'imizi reisliğe intihap etmiş olan İcrai Komitenin de 6 Mayısta Brüksel'de içtima etmesi mukarrer bulunmuş olduğundan, iki vazifeyi aynı zamanda ifa eylemek üzere bu B.'imizi Brüksel'e göndermiş ve müşarünileyh kefilî muhadenetimiz Ş. Manyet B.' ile birlikte bu merasimde Meş.'ımızı temsil etmiştir. Belçika Bû.' Meş.'ı bu yıl dönümünün hatırasını tebiden imal ettirdiği madalyalardan bir tane kendisine hediye etmiş, bir tanesiile de Bû.' Meş.'ımızı taltif etmiştir.

Yeni talimatnameler ve bazı nizam maddeleri :

Mevcut nizamlarımızın bazı kısımlarının şimdiki ihtiyaçlara tekabül etmediği daha 1927 - 1930 devresi Büyük Heyetinin nazarı dikkatini celbetmiş ve Mah.'lere vaki olan müracaatla bu hususta ne suretle tadilât icrası münasip olacağı sorulmuştu. Cevapların vaktinde vurut etmemiş olması yüzünden bu işi heyetimize devir mecburiyetinde kalmış olan muhterem seleflerimizin arzularını nazarı ihtibare alarak ve bu tadil lüzumunu hergünkü faaliyeti esnasında mükerreren daha yakından derk ederek heyet daimeniz bazı acil tedbirlerin ittihazını zarurî görmüştür. Bu meyanda daimî müfettişlerin vazife ve salâhiyetlerini tayin eden nizam maddelerimizin muğlak ve yekdiğerine mübayin bulunan ahkâmını telifen tanzim olunan talimatname Maha.'i muhteremeye tamim edildiği gibi, muhadenet kefillerinin tayin ve azil suretleri hakkında da bir talimatname yapılarak mevkii icraya konmuştur.

Şimdiki ihtiyaçlara pek te uygun olmadığı görülen ve Büyük Meş.' ile Yüksek Heyetin münasebetlerini tasrih ve tayin eden

konkordato da tarafeyince gösterilen hüsnüniyet sayesinde münasip bir şekilde tadil ve bu muaddel şeklin heyeti aliyelerince de kabulü üzerine yeni konkordato mevkii icraya vaz'edilmiş ve Türk Mas.: luğunun bu iki yüksek kuvveti arasında caygir olması matlup olan tesanüt bu suretle takviye edilmiştir.

Türk Mas.:ları arasında teavün hislerinin takviyesini ve semeredar olmasını teminen bir teavün sandığı nizamnamesi kaleme alınmış ve heyeti aliyenizce kabul olununca tatbikata geçilmiştir ki heyeti aliyenizce seçilen reis, muhasip ve murakiplerinin himmet ve gayretleri sayesinde bu teşekkülümüz inkişaf ederek âzası 863'e vasil olmuş ve son vefat vak'asında İzmirde vefat eden merhum Talât K.:in ailesine mensup olduğu Ehram Mah.:i Muh.:i Üs.:i Muh.:i Nevzat Eşref B.: eliyle 417 lira yardımda bulunulabilmektedir.

Kezalik eskiden tanzim edilmiş olan muavenet heyeti nizamnamesi tadil ve heyeti aliyelerine tasdik ettirilerek tatbikine geçilmiş ve bazı BB.:e yardım edildiği gibi hariçte kimsesiz çocuklardan kırk yetime battaniye ve yorgan tedarik edilmiş ve son muaddel madde ile bu sandığın toplu sermayeli bir teşekkül haline ifrağı ve bilâhare bir Mas.: mektebi veya Mas.: hastahanesi gibi umum KK.:lerin mübrem ihtiyaçlarına cevap verecek bir vaziyete gelmesi temin edilmiştir. Gerek teavün ve gerek ise muavenet sandıklarının inkişafına çalışmanın Mas.:lar için bir borç olduğuna kail olan heyeti daimeniz bu teşekküllerin devam ve inkişafını temin hususlarını muhterem haleflerinden temenni eder.

Yine bu tadil ızdırarı karşısında mevcut vasiyetnamelerdeki suallerin Karan.: O.:ya giren namzetler üzerinde dogmatik zehaplar uyandırdığı defaatle görüldüğünden, bu suallere Mas.:luğun lâyikliğine ve mensup olduğumuz İskoçya tar.:ı atik ve mak.:lünün ruh ve mahiyetine daha uygun bir formül bulunması tahtı karara alınmış ve tesbit edilen yeni şekil tab.:ve tamim edilmiştir. Mevcut nizamlarımızda Türkiye Büyük Meş.:ının himayesinde muhtelif Ri.:lere mensup remzî Mah.:lerin çalışabileceği ve bilhassa memleketimizde Fransız Ri.:i ile çalışan Mah.:lerin dahi son yapılan anlaşma neticesinde muayyen bir müddet sonra Meş.:ımıza iltihak edecekleri düşünülünce — ki Omer Mah.:i

Muh.'i iltihak bile etmiştir — bu vasiyetnamelerin her iki Ri.'çede şayanı kabul bir hale ifrağının remzî Mah.'lerdeki yeknesaklığı temin bakımından bile ne kadar isabetli olduğu kendiliğinden anlaşılır.

İstanbulda Mim Kemal Üs.'ımızın Üs.'ı Âz.'ı muavinliği esnasında ve kendi teklifleri ile teşkil olunan Üs.'ı Muh.'ler Meclisi Mah.' lerimizin arzu ve taleplerini heyeti daimenize temenni halinde bildirmek suretile daha mütesanit mesai sarfına saik olmuştur. İzmirde de aynı suretle Üs.'ı Muh.' lerin bir meclis teşkil etmeleri üzerine bu husus için bir talimatname kaleme alınarak mevki icraya konmuştur. Üs.'ı Âz.' ın Meş.' merkezinde mukim olmasına dair bir nizam maddesi kabul edilmiş ve haricî âlemde cemiyetimizin mevki ve vaziyeti gözönüne getirilerek (Türk Yükseltme Cemiyeti) nizamnamesi hakikî mahiyetle mütenasip bir şekilde tadil edilmiş ve bu suretle Mas.'luğun hukukî vaziyeti ıslah olunmuştur. İki müteakip seneden fazla Üs.'ı Muh.' lik makamının aynı Üs.' tarafından işgal edilemeyeceğine ve bir K.'in aynı zamanda iki muhtelif Mah.'de vazife alamıyacağına müteallik olarak 32-34 üncü maddelere yapılan zeyl heyeti umumiyenizce kabul ve tasvip edilmek suretile yeni istidatların inkişafına hizmet edilmiştir.

Maha.'i Muhtereme :

1930 - 1933 devresinde Türk Mas.'luğu bazı vekayie şahit olmuştur. Heyeti Umumiyenizin kabul ve tasdikine mazhar olan mevadî nizamiyeyi protesto etmek ve isyankâr bir vaziyet takınarak kavanin ve nizamatin fevkine çıkmak isteyen bir Mah.' Üs.' Muh.'i ile onun işbu gayri Mas.'î hareketlerine zahîr olan birkaç BB.', daima kanun ve nizamların hakim olmasına çalışan heyeti daimenizce kavanini hukukiyemizin çizdiği çerçeve dahilinde tahtı muhakemeye aldırılmış ve Mas.'î mahkemenin verdiği musip karar ile işbu Mah.' set ve kanunlarımıza mugayir harekete cür'et ve tasaddi eden bu Mas.'lar da camiamızdan tardedilmişlerdir. Mah.' Üs.'lığın, Muh.' Mah.' ini bir çiftlik telâkki edecek surette suiistimal eden ve bundan dolayı haleflerine hesap ve kitap vermekten çekinerek buna mani olmak için isyan eden bu kimseleri içimizden söküp atmakla Türk

Mas.:luğunun dikenlerinden kurtarılması ve bilnetice ıslahı yolunda Heyeti Umumiyenizin gösterdiği salâbet ve muvaffakiyet Türk Mas.: tarihinde hayır ve sena ile yade değer bir harekettir.

Esefle bir üzvünü bu suretle gaip eden Türk Mas.: luğu diğer taraftan menbaı nur ve ziya olan birkaç Mah.: in bu devre zarfında teessüs ve iltihakına şahit olmakla bahtiyardır. Armonya Mah.: i muhteremi hakkında muhterem seleflerimiz tarafından Yunan Bü.: Maş.: ı ile müştereken ittihaz olunan karar misillü Rönesans ve Omer Mah.: lerinin de Obediyansımıza geçmeleri için, evvelce de işaret olunduğu veçhile, başladığımız müzakereler ve muhaberele tarafeynce gösterilen hüsnü niyet sayesinde muvaffakiyete müncer olmuş ve bu Mah.: lerin de yakın bir atide Türk Mas.: luğu camiasına girmeleri temin edilmiştir. Anlaşma mucibince tayin edilen 31 - 12 - 1936 tarihini beklemeksizin heman Türk Obediyansına girmiş olan kıymetli Omer Mah.: -inin bu necibane jestini burada sevgi ile bir kere daha yad-etmekle zevk duyar ve Armonya ve Rönesans Mah.: i muhteremlerinin de bu isre iktifa edeceklerini ümit ederiz. Diğer taraftan yine bu devre zarfında yeniden teessüs eden İnkılâp. Ege ve Özkardeş Muht.: Mah.: lerini Bü.: Mas.: ımız sinesine kabul ederek onlara nur vermekle mübahi olmuştur.

Müteferrik Mesail:

Heyeti âliyenizden ilham alan ve hakkında ibraz buyurulan itimatla kuvvet bulan heyeti daimeniz bütün devre zarfında amelî ve fi'li sahada daha bazı işler görmüş ve ittihaz ettiği mukarreratı imkân dairesinde tatbik sahasına çıkarmıştır. Bunların birer birer zikir ve beyanı kıymetli vakitlerinizi işgal olacağından muhtasarın en ehemmiyetlerini gözden geçirmekle iktifa ediyoruz:

1. — Tesis tarihindenberi tatbiki kabil olamamış olan temyiz heyetinin teşkili hakkındaki nizam maddesi hükmü yerine getirilerek temyiz heyeti teşkil olunmuş ve âzası Heyeti aliyelerince gizli rey ile intihap ve her altı ayda bir kere kısmen tebdil edilmiştir.

2. — Binaınızın satın alınması için çıkarılan obligasyonların itfası hakkında ittihaz olunan mukarrerat tatbik sahasına konulmuş ve borcumuzun büyük bir kısmı ödenmiştir.

3. — Bütün Mas.'ların sicil vaziyetlerinin islahı için sicil fişleri ihdas olunmuş ve Meş.' kordonları yaptırılmıştır.

4. — Her türlü yokluk içinde Bursada bir Mah.' tesisine muvaffak olan Bursalı KK.'imizi teşvik ve terqip için Nilüfer Mah.' Muh.'ine 250 liralık bir muavenet yapıldığı gibi; İzmirde bir mabet inşasına muvaffak olan muhterem İzmir Mah.' lerimizin muvaffakiyetlerini takdiren bu lokalın inşası için 1000 lirası nakten ve 1000 lirasıda borçlarına mahsuben 2000 liralık bir yardımda bulunmak suretile vazifesini yapmıştır. Vaktile aynı suretle Mah.' lerimizin de yardımlarına mazhar olmuş bulunan Ankara Cümhuriyet Mah.'i Muh.'imizin malî vaziyetinin gayri müsait olduğu bildirilmesi üzerin, Heyet Umumiyeniz kararile Meş.'.a olan borcundan mühim bir kısmı tecil edilmiş ve Samsundaki Işık Muh.' Mah.'imizde küçük bir yardımda bulunulmuştur.

5. — İzmir silapzedelerine muavenet olmak üzere muavenet heyetimizin Muh.' Mah.'lerden topladığı 320 küsür lira İzmir Hilâiahmer cemiyetine tediye edilmiştir.

6. — Son zamanlara kadar bütcesiz idare olunan Türk Mas.'luğunun bu vaziyetini mahzurlu gören heyeti daimeniz, bir bütçe projesi tanzim etmiş ve Heyet Umumiyenizin tasdikına arz etmiştir. Heyeti aliyelerince büyük bir memnuniyetle karşılanan bu teşebbüs neticesinde Türkiye Bü.' Meş.' 1 da bütçe ile idare edilmeğe başlanmıştır. Bu teşebbüsün tabii bir neticesi olarak Heyeti aliyenizin tayin buyurduğunuz bütçe ve maliye encümeni vasıtasile eski diğer seneler hesaplarını âriz ve amik tetkik ettirmiş ve çok büyük bir faaliyet ve kiyaset ile çalışan encümeninizin gösterdiği lüzum üzerine bir (muhasebe usulü talimatnamesi projesi) de tanzim etmiş ise de, devrenin hitame ermesi dolayisile bu projenin tatbik sahasına vaz'ı keyfiyetini muhterem haleflerine devre karar vermiştir.

Çok Muh.'i murahhas KK.! Hulâsaten gözden geçirdiğimiz üç senelik faaliyet devresinde yapılmasına muvaffakiyet elviren işlerde hiçbir fevkalâdelik olmamakla beraber, ittihaz olunan mukarreratın Türk Mas.'luğunun terakki ve tealisi için faydalı meyveler vermekte olduğuna ve bundan böyle de vereceğine imanımız vardır.

Muh. Mah. ler arasındaki temaslar bu devre zarfında bilhassa Üs. 1 Âz. Mim Kemal B. in tasavvur ve teşvikile eskisine nisbetle çok artmış, müsterek celseler ve ağaplar tertip olunmuş ve mütekabil tanışma eseri olarak KK. i birbirine bağlayan sevgi hisleri kuvvet bulmuştur. Muh. Mah. lerimizden bir kısmının bugün huzurunıza getirdiğimiz (Kavaninimizin tadili) teklifleri bu kanun ve nizamların muhtaç ıslah olduğunun artık bütün KK. lerce anlaşılmış olduğuna delildir. Türk Mas. luğunun idaresini önümüzdeki devrede deruhte edecek olan Muh. haleflerimizin bu vazifeye gayretle sarılarak hazırlanmış olan projeleri dikkatle tetkik ve bu tadilâtı mübeccel müessesemizin terakki ve tealisine yol açacak en münasip şekilde tahakkuk ettireceklerini kuvvetle ümit ediyoruz.

Muh. Vefa Mah. nin 25 inci yıldönümünü çok nezih ve Mas. ik bir surette tes'it ettiğine ekserimiz iştirak suretile şahit olduk. Bu tes'it merasiminden sitayişle bahsederken yarınki Ağustosun birinci günü Türkiye Büyük Meş. ının da 25 yaşına basmakta olduğunu hatırlıyalım. Rubu asırlık bu müddet zarfında Türk Mas. luğu bir taraftan kendisini bütün Mas. dünyasına takdirle tanıtmış ve 1932 konvânının İstanbulda toplanmasına saik teveccühlere mazhar olmuş ve bilnetice Beynelmilel Mas. İttihadının İcrai Heyeti riyasetine seçilmek suretile dünya Mas. camiası içinde çok şerefli bir mevkie vasıl olmuş ise, diğer taraftan da umdelerimizin sevgili milkimizde neşir ve tamimi hususunda da kendisine isabet eden vazifeyi çok şerefli bir surette yapmıştır. Bu cihetlerin yapılması pek lüzumlu olan (Gümüş bayramı) merasiminde haleflerimiz tarafından tam manasile tebaruz ettirileceğine mutmain olarak Heyeti Umumiyenizin geçen üç sene için uhdemize tevdi buyurmuş olduğu icrai vekâletin hesabını bu raporumuzla kısaca arz ederek bütün murahhas KK. in gösterdikleri muzaheret ve itimada tekrar teşekkürler eder ve vazife esnasında istemiyerek her birimizden sadır olmuş kusurlar varsa, müsahahaha nazarile görülmesini temenni ve arzı veda eyleriz, Muh. murahhas K. ler.

“H.: TAŞI YONTMAK,, TAN NE ANLIYORUM? [*]

İnsan, ham madde olarak ağaçtaki yaprak, daldaki kuş, çayırlıktaki koyun gibi Tabiat dediğimiz yekpare vücudun bir zerresidir. Canlı mahlûkat, tek hücreli hayvancıktan silsilei uzviyatın son halkası olan insana kadar teşrihî bünyesi, grizî faaliyeti ve hayatî evsafı itibarile mütalâa ve tetkik olunursa, her zihayatın üç gayeyi istihsal için teşekkül etmiş bir mihanikiyet, bir taazzuv olduğu görülür. Bu üç gaye: tagaddi, tahaffuz, tenasül dediğimiz fiillerdir. Kuş uçuyor mu? Mutlaka bu üç işten birisini yapmaktadır. Kuş için Tabiat dördüncü bir vazife tayin etmemiştir. Geyik çayın bir tarafından diğer tarafına zıplayıyor mu? Her halde bu üç hayat zaruretinden birine tebaiyyet etmekle meşguldür. Tabiatte serbest olarak kendilerine mev'ut olan ömrü geçirmekte bulunan hayvanat bir dördüncü gayeden mahrumdur. Vakıa Ademoğlu, zavallı hayvana esaret boyunduruğu vurarak onu kendi arzu ve ihtirasının hizmetkârı etmiştir. Köpeğe sürüyü bekletir. Ata arabasını çektirir; ona yük taşımak, araba çekmek gibi tegaddi, tahaffuz, tenasül gayeleriyle hiç bir münasebeti olmayan işler yaptırır. Fakat kafeste ötmek, arabayı sürüklemek, hayvanın aslî fitratında olmayan, hayatî mevkii bulunmayan munzam ve tedribî işlerdir. Tedrip, insanın hayvana kırbacla öğrettiği tahammüldür. Ehlileştirmek, gûya insanın Tabiatte büyük zaferini ifade eder.

Sürü halinde yaşayan hayvanlarda dahi üç hayat fiilinden ve ona ait faaliyetlerden başka bir şey görünmüyor. En muğlak sevkitaibiler, gayet sarîh olarak ya tagaddi, ya tahaffuz, ya tenasül hesabına işliyen ince mihanikiyetlerdir.

İnsanı bir hayvan cinsi olarak mütalâa edince aynı kanunun bu sahada da hükümran olduğunu görürüz. Hayvanatın bütün sevkitaibileri üç maksada müteveccih ve binaenaleyh üç nevi olduğu gibi insanın ihtiyaçları, insiyakları, temayülleri de aynı üç hedefe müteveccihdir.

Sevkitabiilerin kemalini gösteren sınıf, mafsaliye sınıfıdır.

[*] Ege Mah. : i âzasından REFET SADETTİN K. : tarafından Muh. : ZUHAL Mah. : inde verilen konferans.

Fıkariye sınıfında ise sevkitabiiler zaafa, daha doğrusu tereddide uğrar. Mafsaliye sınıfı, fıkariye sınıfına nazaran daha âli olduğu halde sevkitabiilerde görülen bu tereddüdün bir sebebi vardır. Tabiat, fıkariye sınıfına işlerini görececek birçok sevkitabiiler vereceği yerde evvelce vermiş olduğu birçok sevkitabiileri de geri alarak hepsinin işini birden ve toptan görecek âli bir meleke vermiştir: O da şuurdur. Fıkariye sınıfında aşağıdan yukarıya doğru çıkıldıkça sevkitabiilerin azaldığı ve şuurun o nisbette çoğaldığı görülür. İnsanda şuur, haddi âzamii tekâmüle vasil olur, ve zekâ ismini alır. İnsan şuru da aslî ve tabii bir şeniyet olarak gene kanunu tabiiye tebaan aslî fiiller dediğim tagaddi, tahaffuz, tenasül gayelerini istihsal için tahsis edilmiş bir âlettir. Sevkitabii nasıl yaşamının bir âleti ise şuur da yaşamının bir âletidir. Öyle bir âlet ki hem âlettir, hem âlet yapıcıdır. Sevkitabii de âlet yapıyor, meselâ kırlangıç yuvasını kuruyor. Fakat bu âlet değişmez bir şeydir. İstihale ve tekâmülü yoktur. Halbuki insan şuru, âlet yapmakla beraber âletini de her zaman değiştirebilir. İşte dünya üzerinde gördüğünüz maddi medeniyet.. Bu medeniyet âletler mecmuasından başka bir şey midir? Çekiç, mala, dürbün, mikroskop, lokomotif, otomobil, tayyare... İnsanın yarattığı âletler değil midir?

Demek ki şuurunuz, sevkitabiiler gibi bir hayat vasıtasıdır. İnsan, tabiatın bir parçası olarak görülünce her hayat sahibi gibi yaşamak için uğraşır. Güneşten nebatata geçen mayiatı karboniye, ot yiyen hayvanata intikal ediyor. Ot yiyen hayvan da et yiyen hayvanın gıdasıdır. Kudret bütün uzviyetlere geçiyor, her vücuda akıyor. Güneşten nebata, nebattan hayvana, hayvandan insana geçen mayiatı karboniye müvellidülhumuza ateşliyor. Bu kudret, bu infilâk, bizim hayatımızdır. Yaşamak, bu kudreti kazanmak, yani tagaddi etmektir. Yaşamak, bu kudreti idame etmek, yani tekessür etmektir. Biz, ister sevkitabii ile olsun, ister şuur ile olsun buna çalışıyoruz. İşte size birkaç misal daha: Korku, tahaffuz gayretidir. Hiddet, tahaffuz gayretidir. Tecazüp, tenasül hamlesidir. Aşk, tenasül hamlesidir. İptidai hissiyatımızdan hangisini alırsanız alınız, bu üç maksat uğrunda bir kanatlanmadan ibarettir.

Ham bir unsur olarak "irade," dediğimizde böyle değil midir? irade, ahlâkî ve içtimâî mânâ ve kıymetini sonradan alır. İrade, aslında şuurun fiil ve hareket tanzim ve idaresi demektir. Faaliyet, hüceyreden, ensaattan ve tahtanî merakizi asabiyeden geliyorsa sevkitaîdir. Âli merkezlerden, şuurdan, yani hesap ve mulâhaza kanalından geliyorsa iradîdir.

O halde şî neticeye varıyoruz ki insan, biyolojik ve psikolojik varlığı ile yaprak gibi, kuş gibi, her hangi bir hayvan gibi tabii bir şeydir, tabiatın bir parçasıdır.

İnsan, doğduğu gün kâinatın bir zerresidir. Ecdadından getirdiği bütün veraset hamulesine, cinsinin bütün velâdî evsafına rağmen, hattâ bunlar da yekûna dahil olmak üzere tabiatın bir parçasıdır. Ve işte H.' taş budur. Tabii insandır. H.' taş hepimizin içimizdedir. İçimizde uyuyan, uyanan, tekrar uyuyan hayatı tabiiyedir. İhtiyaçtan, istihadan, temayülden, insiyaktan, arzudan nesc edilmiş ham inaddedir, ham ruhtur.

Bir filozof, insanı gökten yere indiriyor : İnsan, asümanları tahattur eden sakıt bir ilâhtır, diyor... Bir mütefekkir, insanı yerden göğe çıkarıyor : İnsan, nizamı âlemin merkezi ve manzumei kâinatın mihrakıdır, diyor... Bence insan, her şeyden evvel yeredir ve toprağın üstündedir. Ona bir çift kanat verirseniz, o zaman asümana pervaz eder ve ilâhların ziyafetine iştirak eyler. Fakat acele etmiyelim.

İnsan, ham madde, tabii unsur olarak yukarıda arzettiğim gibidir ama... İnsanda bu kadarından fazla bir şeyler daha vardır : İnsan, tabiatın kendisine tayin ettiği mukadderin fevkine çıkarak kendisine yeni ve emsalsiz mukadderler yaratmış bir mahlûk ve bir hâliktir..

İnsan Tabiate büyük şeyler ilâve etmiştir : O şeyler ki tabiatte aslâ yoktur. İnsanın Tabiate zam ve ilâve ettiği şeyler, hayatî fiillerin üstünde insanî mefkûreler namile tesis eylediği âli mertebeler, bu dünyayı süslemiştir. İnsan: Güzelliği, Eyiliği, Doğruluğu yaratmıştır. Hüsün, Hayır, Hakikat adındaki üç nur ile muzlim tabiatın bağrına girmiştir. İnsanın tasavvur ve ibda ettiği bu mefkûrelere gene insan vücut vermiştir : İşte Hüsni tahakkuku olan Sanat, işte Hayrın tahakkuku olan Ahlâk ve işte Hakikatın tahakkuku olan İlim ve İrfan. Tabiatın sinesine

kurduğu üç mukaddes ehram, bedîi hamlemiz, ahlâkî gayretimiz, ilmî sayımızdır ki, bizi beşerlik merhalesinden insanlık mertebesine isat eder. Beşeriyetten İnsaniyete doğru giden şehrağ üzerindeyiz. Fakat, Kâ.. U.. Mi.. bu yolu nasıl kat'edelim? Yol uzun, vakit dar, kudret eksik...

Fazilete ulaşmak için çalışırken istidatlarımızı yoklamaya mecburuz. Yukarıda tasvir ettiğim beşer, yani tabîi insana bir daha bakalım. Tabîi evsafımız, ihtiyaçlarımız, istihalarımız, temayüllerimiz, grizelerimiz, hissiyatımız birer birer elden geçirilirse göreceğiz ki yüzde doksanı bizi fazilete götürecektir yolun üzerinde ayaklarımıza takılan birer maniadır.

Tagaddi fiilinin etrafında toplanan bütün ihtiyaçlar ve temayüller, beşeri menfaatçı ediyor. Tahaffuz fiilinin vasıtaları olan grizeler ve temayüller insanı hodgâm kılıyor. Tenasül fiiline muteveccih bütün ef'al ve harekât insanın behimî olduğunu ilâm ediyor.

Halbuki Faziletin sadasını dinleyince duyduklarımız başkadır. Fazilet diyor ki: Korkuyu bırak, ben sana cesaret vereceğim. Hiddeti terket, yerine sabır ve tahammülü al. Hodgâmlığı kaldır at; diğergâm olman, fedakâr ve gayrendiş olman matluptur.. Cinsî aşk sana yaraşmıyor. Gel, benim deryayı rahmetimden kadehine eflâtunî zülâlini doldur iç..

Tabiatın bana verdikleri ile Faziletin benden istedikleri tamamen birbirine zıt, tamamen müâkis.. İçimdeki hayvan, aç ağzını açıyor.. Başımdaki melek, zelilâne eğilmekten ise açlıktan ölmeği tercih etmiş büyük insanların efsanevî sergüzeştini anlatıyor..

İnsan, ayağındaki zencir ile yere vurulmuş bir esir. Semalar-dan uzanmış bir el, onu saçlarından tutmuş yukarıya çekiyor.. İnsan bunun için mustarıptır. Bu ıstırapı sessizce çekiyor. Fakat ıztırapının ne olduğunu bilmiyor. Halbuki ruhun ıstırapı, kanatları kesilmiş kartalın uçmak arzusundaki ıstırapıdır. Biz, karanlıkta durmuş, mütehassirane yıldızlara bakıyoruz. İnsanî mefkûreler başımızın üstünde pırıl pırıl yanıyorlar.

Asırların içinde yaşamış nice büyük insanlar var ki, iki merdane kanat darbesile aramızdan kalkıp semalara ve yıldızlara doğru uçmuşlardır. İnsaniyetin tarihinde bir Buda, bir Sokrat,

bir Platon, bir Musa var ki başları gecenin zulmetinde ufukları kızartan yanardağlar gibi heybetli şahikalardır. Bunlardan, bu insanlardan birinin mevcudiyeti ve macerası bile bizim insan olmak iradesine sahip olmamız için kâfi bir misal olurdu.

Demek ki dünyanın üzerinde Güzelliğin, Eyiligin ve Doğruluğun saltanatını kuran insan, bu müselleşin ortasında asümana suut için kanatlarını açabiliyor. Ta ki bu müsellese girebilsin, suut ve pervaz kürsüsünün üç tarafını kuşatan üç dılı atlayabilsin. O üç ince titrek hattı müstakim ise alevden birer duvardır ki oradan geçmek için benliğimizi otuz üç katlı bir zırh içine sarmamız lâzım geliyor. Biz ise ondan mahrumuz... O ise hepimize yetmiyecek kadar nadir, hattâ ender...

Ne yapalım, o halde ne yapalım? Yapacağımız tek bir iş vardır: H.: Taşı yontmak.. Mütemadiyen ve fasılasızca yontmak.. Tabiatın hayatımıza vaz'ettiği ham anasırları birer birer alarak Mabdimizin kubbesindeki sihir-kâr âvizenin altında, gayretli bir amele halinde, yontmak, yontmak.. Her beşerî şeyimizi insanîye tahvil etmek... Kalbimizdeki ham ve beşerî korkuyu insanî cesarete, ham ve iptidai kin ve garazı sabır ve şefkate, gurur ve nahyeti tevazu ve mahviyete, hodgâmlığı diğergâmlığa, hubbü nefsi fena filgayre, hasedi ihsana kalbetmek, infirat ve şöhreti üzerine çamur sıçramış bir gömlek gibi çıkarıp atarak onun yerine Ebediyet Meş'ine intikal etmiş büyük Mas.: Üs.:larımızın toprakları üzerinde filizlenen ağacın elyafından dokuduğumuz feragat gömleğini giymek, ve işe koyulmak...

İşte H.: Taşı yontmaktan ben naçiz K.:iniz bunu anlıyorum. Bu naçizane bir idrak şeklidir. Kıymetli Üs.:larım hatalarımı lûtfen tashih buyursonlar. Bence Mas.:luk, yer yüzünden göklere doğru yükselen bir merdivendir. Başamaklarını sayıyoruz: Bir, iki, üç.. dört.. otuz.. otuz üç ve daha ötesi asümanın esrarengiz hafasında kaybolup gidiyor...

Refet Sadettin (Eg.:)

MAS.: DÜNYASI ŞUUNU

Türkiye : Servet Yesari B.: in istifası üzerine 33 ler Yüksek Heyetine A.: Hak.: Az.: seçilmiş olan Mustafa Reşat B.: in

dahi ahiren istifa ettiği ve yapılacak yeni intihabın Büyük Meş.: D.: Heyetinin teşekkülünden sonra icrasına karar verildiği haber alınmıştır.

* * Bursada bazı K.K.'in (Nur) namı altında ikinci bir Mah.: açmak teşebbüsünde bulundukları müstahberdir.

* * Büyük Meş.:ın himayesi altında çalışan Mah.:lerden onu Meş.:ın esas nizamname ve talimatnamesinde bazı tadilat yapılması teklifini serdetmişlerdir. 31 temmuzda inikat edecek olan Umumî Heyet bu tadil teklifini kabul ederse 1 Ağustos 933 de seçilecek Daimî Heyet bu hususta mezkûr Mah.:lerce ihzar olunan teklifleri tetkik edecek ve hazırlıyacağı yeni projeyi tasdik edilmek üzere Heyeti Umumiye'ye sevkedecektir.

* * Geçen Mayısın beşinde Belçika Büyük Maş.:ının 100 üncü yıl dönümü merasiminde Büyük Meş.:ımızı temsil eden Üs.: Az.: muavini Raşit B.: gerek bu merasime, gerekse 6 Mayıs'ta riyaseti altında iğtima eden (A. M. İ.) icraî komitesi mukar-reratına ait raporunu Türkiye Büyük Meş.:ına tevdi etmiştir.

Arjantin : İspanya B.: Meş.:ına tabi La Gran Logia Nacional Argentina ile La Gran Logia Fiçiale Hispano - Argentina B.: Locaları ahiren Arjantin Cümhuriyeti B.: Locası ile birleşmişlerdir. Hatırlatmak isteriz ki Arjantin Cümhuriyeti B.: Locası İstanbul konovanında A. M. İ. ye aza olarak kabul edilmiştir.

Çin : Aralarında sabık Hariciye nazırı pek münevver Ouang ve Şangay vadisinde çalışan Amity Üs.:ı Muhteremi Ouan-Chuen-Mei B.B.:ın bulunduğu 16 kişilik müessisler heyetinin talebi üzerine Filipin Büyük Locası, Nankin vadisinde Nanking-Lodge isminde yeni bir Mah.:ın küşadına ruhsat vermiştir. Bu Mah.: Çinde Filipin Büyük Locasının himayesi altında çalışan Mah.:lerin ikincisi olacaktır.

Hindistan : Haydarabat şehrinde eski Mongol imparatorlarının ikametlerine mahsus bir köşkü, Haydarabat Nizami Mas.:lara bahsetmiş ve köşkün tamiri için de mühim bir meblag teberru eylemiştir. Goshmahal Basaderi adı verilen bu yeni Mah.:ın resmi küşadında Haydarabat hükümdarı da bizzat hazır bulunmuştur.

Birleşik Amerika : Reiscumhur Rooswelt B.:, refakatinde

Nev-York Büyük Locasının Üs.:ı Âz.:ı ve Kâtibi Âz.:ı bulunduğ u halde, 17 Şubat'ta hayatına az kalsın hatime verecek olan menfur suikasttan 48 saat sonra, oğlu Elliot Roosevelt'in Üs.:ı'ğa terfii merasiminde hazır bulunmuştur.

* * Massachusetts Büyük Locası 25 / 28 haziranda - üç gün müddetle - teessüsünün ikiyüzüncü yıl dönümünü kutlulamıştır.

* * Mas.: tarihine ve meşhur Mas.: ların hayatlarına ait temaşa eserlerini sahneye koymak itiyadı Amerikalı KK.: imiz arasında günden güne artmaktadır. Dr. Arthur Parker B.: (Vaşingtonun avdeti) ismini taşıyan bir eserle ahiren şimdiye kadar pek mahdud birkaç müdekkik tarafından malûm olan İstiklâl Harbine ait menkıbeleri sahneye vazetmiştir. Philalèthe Cemiyeti azasından bulunan Dr. A. Parker B.: (bu eserinin Fransızcaya nakil ve tercümesini arkadaşlarından birine havale etmiştir. Rochester belediye müzesi müdürü olan bu B.:in mütebahhir bir Mas.: muharriri olduğu malûmdur. Umumiyetle bilinmeyen bir cihet varsa, o da müşarüleyhin halis muhlis Amerika yerlisi ve İskoçya ati.: ve makhb.: Ri.:nin 33 üncü D.:sini haiz yegâne yerli olduğu keyfiyetidir.

Hollanda : Beynelmilal Mas.:lar Birliği (L. I. F.) bu seneki kongresini Lahide akte karar vermiştir. İctimalar 31 Ağustostan 3 Eylûle kadar sürecektir.

Fransa : İskoçya Ri.: ne mensup ve 51 i Üs.: derecesini haiz 71 Mas.: (Nice) te Fransa Büyük Meş.:ının himayesi altında çalışmak üzere bir loca tesis etmişlerdir. Fransa Büyük Meş.:ı, umumî nizamnamesin 105 inci maddesine, tevfikân, bu BB.: in İskoçya ati.: ve makhb.: Ri.:i ile amil olmalarına mezuniyet vermiştir.

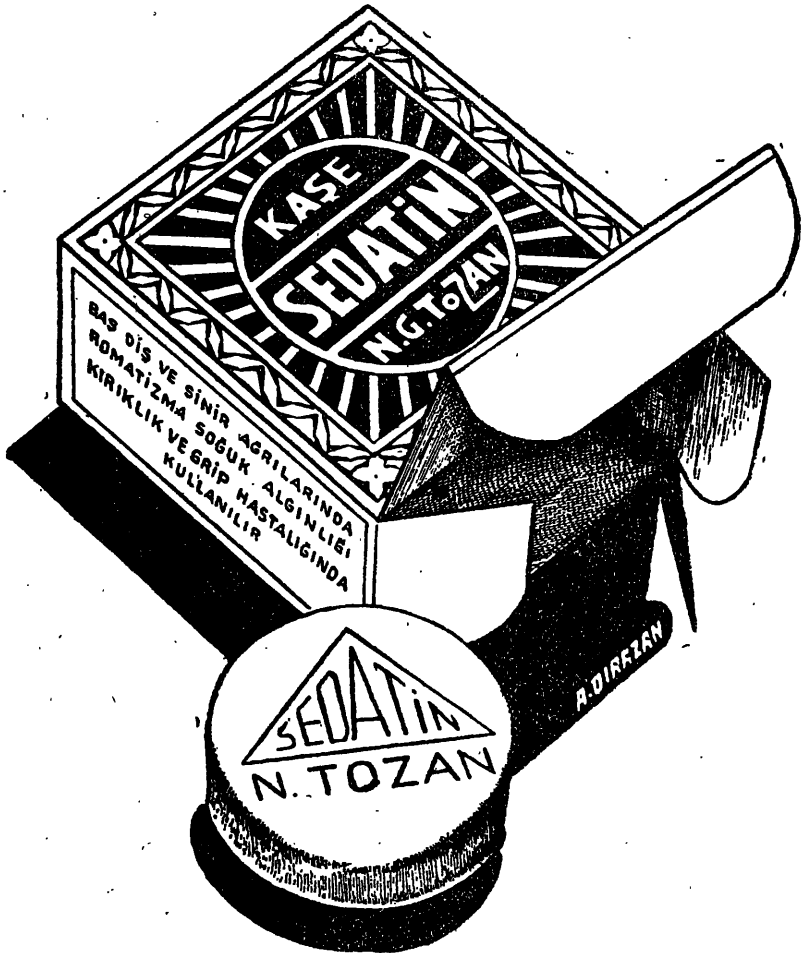
Fransa Büyük Meş.:ı himayesi altında Fransız Ri.:i ile çalışan Mah.:ler olduğu gibi İskoçya ati.: ve makhb.: Ri.: ile veya rectifié İskoçya Ri.: ile amil olan localar da vardır ki bunlar Marsilya, Monpeliye, Bordo, Rouen, ve Lé Touquet vadisinde kâindirler.

Romanya : Romanya Büyük Meş.:ı kendi himayesi altında çalışmak üzere Bükreş'te Jean Amos Komensky namı ile açılan yeni bir Mah.:e nur vermiştir. Çekoslovakyalı BB.: tarafından tesis edilen bu Mah.:in is'at merasimi Büyük Üs.: pek münevver Emile Papiniu tarafından icra edilmiştir. **Ht.**

NEVRAL JİLERDE, GRİPTE,

**SOUK ALGINLIĞINDA,
KIRIKLIKTA, BÜTÜN SİNİR
AĞRILARINDA
ZARARSIZ VE MÜESSİR
KAŞE**

SEDATİN

Bütün Ecza Depolarında ve Eczanelerde Bulunur.

Umumî Deposu : Beyoğlu Sakızağacı No. 5

İstanbul